

Bariéry čerpání z veřejných dotačních schémat ve vybraných obcích Zlínského kraje

Bc. Petronela Mičková

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Petronela Mičková**
Osobní číslo: **M21683**
Studijní program: **N0413A050031 Management a marketing**
Specializace: **Management veřejné správy a regionálního rozvoje**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Bariéry čerpání z veřejných dotačních schémat ve vybraných obcích Zlínského kraje**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši v oblasti čerpání z veřejných dotačních schémat.

II. Praktická část

- Analyzujte bariéry čerpání z veřejných dotačních schémat ve vybraných obcích Zlínského kraje.
- Navrhněte projekt pro realizaci opatření pro zlepšení čerpání z veřejných dotačních schémat.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- JONES, Erik, Anand MENON a Stephen WEATHERILL. *The Oxford Handbook of The European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2012, 893 s. ISBN 978-0-19-954628-2.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014, 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.
- STRNADOVÁ, Zuzana. *Co by měl vědět příjemce dotace*. Praha: GRADA Publishing, 2019, 192 s. ISBN 978-80-247-3076-9.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda et al. *The European Union – What is Next?: A Legal Analysis and the Political Visions on the Future of the Union*. Köln: Wolters Kluwer, 2018, 348 s. ISBN 978-3-452-29186-8.
- ZAHRADNÍK, Petr. *Kohezní politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2017, 613 s. ISBN 978-80-7400-527-5.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lenka Smékalová, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. dubna 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně dne 21.4.2023

Jméno a příjmení: Bc. Petronela Mičková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Táto diplomová práca je zameraná na bariéry čerpaní finančných prostriedkov z verejných dotačných schém vo vybraných obciach Zlínskeho kraja. V teoretickej časti práce sú vymedzené pojmy súvisiace s regionálnou politikou Európskej únie, jej ciele, inštitúcie, štruktúry, spoločné politiky a politiku súdržnosti pre obdobie 2021-2027. Ďalej sú vymedzené možnosti financovania predovšetkým formou množstva operačných programov, ktoré ponúkajú Európske fondy, ale aj rôzne národné dotačné programy. V praktickej časti sa práca zameriava na kvantitatívny výskum formou dotazníkového šetrenia a kvalitatívny výskum formou osobných rozhovorov so starostami vybraných obcí Zlínskeho kraja. Následne sú vymedzené zistené bariéry a k nim návrhy možných opatrení pre ich riešenie. V závere práce je navrhnutý projekt pre elimináciu bariér súvisiacich s čerpaním z verejných dotačných schém.

Kľúčové slová: čerpanie dotácií, dotačné schémy, bariéry, opatrenia, operačné programy

ABSTRACT

This diploma thesis is focused on barriers to drawing financial resources from public subsidy schemes in selected municipalities of the Zlín Region. In the theoretical part of the thesis, terms related to the regional policy of the European Union, its goals, institutions, structures, common policies and cohesion policy for the period 2021-2027 are defined. Furthermore, financing options are defined primarily in the form of a number of operational programs offered by European funds, but also various national subsidy programs. In the practical part, the work focuses on quantitative research in the form of a questionnaire survey and qualitative research in the form of personal interviews with the mayors of selected municipalities in the Zlín Region. Subsequently, identified barriers are defined and possible measures to solve them are proposed. At the end of the work, a project is proposed for the elimination of barriers related to drawing from public subsidy schemes.

Keywords: drawing of subsidies, barriers, measures, operational programmes, subsidy schemes

Na tomto mieste by som sa chcela poďakovať vedúcej diplomovej práce, Ing. Lenke Smékalovej, PhD., za jej odborné rady počas spracovania tejto práce.

Rovnako ďakujem projektovému manažérovi Krajského úradu Zlínskeho kraja, Ing. Martinovi Prusenovskému, za jeho čas a ochotný prístup pri pracovaní na projekte, z ktorého vychádza táto práca.

A najmä ďakujem svojej rodine, ktorá ma podporovala počas celého štúdia.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE	12
I TEORETICKÁ ČASŤ	14
1 REGIONÁLNA POLITIKA	15
1.1 REGIONÁLNA POLITIKA EURÓPSKEJ ÚNIE A JEJ CIELE.....	15
1.1.1 Inštitúcie Európskej únie.....	19
1.1.2 Štruktúra Európskej únie.....	21
1.1.3 Spoločné politiky EÚ	21
1.1.4 Východiská a priority politiky súdržnosti pre obdobie 2021-2027.....	21
2 MOŽNOSTI FINANCOVANIA PROJEKTOV	24
2.1 SYSTÉM FINANCOVANIA	24
2.2 EURÓPSKE FONDY V ČESKEJ REPUBLIKE V OBDOBÍ 2021-2027.....	25
2.2.1 Operačný program Doprava	26
2.2.2 Integrovaný regionálny operačný program	26
2.2.3 Operačný program Technológie a aplikácie pre konkurencieschopnosť	27
2.2.4 Operačný program Ján Amos Komenský	27
2.2.5 Operačný program Životné prostredie	27
2.2.6 Operačný program Zamestnanosť+	27
2.2.7 Operačný program Rybárstvo	28
2.2.8 Operačný program Technická pomoc	28
2.2.9 Operačný program Spravodlivá transformácia	29
2.2.10 Programy Európskej územnej spolupráce	29
2.3 NÁRODNÉ DOTAČNÉ PROGRAMY	30
2.3.1 Národný program obnovy	32
3 ZHRNUTIE TEORETICKEJ ČASŤI	36
II PRAKTICKÁ ČASŤ	37
4 PROJEKT - ANALÝZA ROZHOVOROV SO STAROSTAMI A SÚČASNÝ STAV BARIÉR ČERPANIA Z VEREJNÝCH DOTAČNÝCH SCHÉM	38
4.1 ZADANIE PROJEKTU.....	38
4.2 PODMIENKY VÝBERU OBCÍ	38
4.3 OSOBNÉ ROZHOVORY A DOTAZNÍKOVÉ ŠETRENIE	40
4.4 SPÔSOB RIEŠENIA A VÝSLEDKY PROJEKTU	40
4.4.1 Priebeh osobných rozhovorov	40
4.4.2 Priebeh dotazníkového šetrenia.....	41
4.4.3 Výsledky osobných rozhovorov.....	41
4.4.4 Výsledky dotazníkového šetrenia	49
5 NÁVRHOVÁ ČASŤ	64
5.1 ZISTENÉ BARIÉRY ČERPANIA Z VEREJNÝCH DOTAČNÝCH SCHÉM.....	64

5.2	NÁVRH OPATRENÍ PRE BARIÉRY ČERPANIA Z VEREJNÝCH DOTAČNÝCH SCHÉM	64
5.3	NÁVRH PROJEKTU SPOLUPRÁCE FAME UTB VE ZLÍNĚ X KRAJSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE V OBLASTI PROJEKTOVÉHO MANAGEMENTU DOTÁCIÍ	66
ZÁVER		70
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY		72
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....		75
ZOZNAM OBRÁZKOV		76
ZOZNAM TABULIEK		77
ZOZNAM PRÍLOH.....		78
PRÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETRENIE.....		79

ÚVOD

Pohľady ľudí na čerpanie dotácií z verejných dotačných schém sú rôznorodé, nakoľko častokrát sa bežným ľuďom ťažko znázorňuje priebeh a práca súvisiaca s čerpaním o dotačný titul, pretože spoločnosť vie vnímať čerpanie fondov ako zložitý byrokratický proces, ktorý aj tak nemusí mať úspešný výsledok.

Preto je jednou z dôležitých úloh aj krajského úradu, aby uľahčil spoluprácu medzi žiadateľmi a poskytovateľmi, a tým zlepšoval život občanom svojho kraju, pretože práve vďaka dotáciám majú aj menšie obce možnosť vybudovať alebo zrekonštruovať väčšie stavby, ktoré by samé, bez iných pomoci kraju, štátu či Európskej únie, nemali vôbec možnosť realizovať.

Čerpanie dotácií je proces, ktorým organizácie alebo jednotlivci získavajú finančné prostriedky od verejných inštitúcií, ako sú vlády, miestne samosprávy alebo medzinárodné organizácie. Tieto finančné prostriedky sú určené na financovanie špecifických projektov, ktoré majú prispieť k rozvoju určitej oblasti alebo k naplneniu určitých cieľov.

Avšak, mnoho organizácií a jednotlivcov sa stretáva s rôznymi bariérami pri čerpaní. Tieto bariéry môžu byť technické aj administratívne a môžu zahŕňať zložité procesy pri žiadaní o financovanie, zlú komunikáciu s poskytovateľmi dotácií, nedostatočné znalosti o požiadavkách na čerpanie dotácií alebo nesúlad medzi požiadavkami projektu a požiadavkami poskytovateľa dotácií.

Čerpanie dotačných prostriedkov môže byť pre obce náročným a zložitým procesom. Často sa stretávajú s rôznymi bariérami, ktoré spôsobujú komplikácie a bránia im v úspešnom čerpaní finančných prostriedkov. Tieto bariéry môžu byť spôsobené technickými, administratívnymi, legislatívnymi alebo komunikačnými problémami.

Pre úspešné využitie dotačných schém je dôležité tieto bariéry identifikovať a navrhnúť opatrenia, ktoré pomôžu ich prekonať. To môže zahŕňať zlepšenie interných procesov a komunikácie v obciach, lepšiu informovanosť o dotačných programoch a podmienkach pre čerpanie dotácií alebo zlepšenie kvality projektov a žiadostí o finančnú podporu.

Cieľom práce je vytvoriť projekt, ktorý by zahŕňal komplexnú sériu opatrení, ktoré by nielen riešili problémy s čerpaním dotácií, ale tiež by pomáhali riešiť ďalšie vedľajšie problémy, ktoré môžu byť spojené s rozvojom obcí. Ideálne by bolo, keby takýto projekt podporoval

například vzdělávání a odbornou přípravu pro pracovníky v obcích nebo zlepšení infrastruktury a služeb či v oblasti životního prostředí, které je stále velkou tématou.

CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce je zanalyzovanie bariér pri čerpaní finančných prostriedkov z verejných dotačných schém vo vybraných obciach Zlínskeho kraju a na základe týchto zistených dát následné navrhnutie projektu na zabezpečenie možných opatrení pre zlepšenie čerpania z verejných dotačných schém na národnej a európskej úrovni. Dôležitou súčasťou pri riešení bariér je prvotné vyhľadanie možných opatrení, ktoré by eliminovali vzniknuté nedostatky.

Vedľajším cieľom tejto práce je zosumarizovanie prekážok vybranej vzorky starostov Zlínskeho kraju, ako zástupcov obcí, s ktorými sa stretávajú pri čerpaní dotácií. Tento cieľ je možné dosiahnuť formou kvantitatívneho výskumu pomocou dotazníkového šetrenia a kvalitatívneho výskumu pomocou osobných rozhovorov. Výstupy z oboch výskumov slúžia pre ďalšie spracovávanie na skvalitnenie regionálneho rozvoja.

Cieľom práce je rovnako zosumarizovanie literárnej rešerše vo vybranej problematike regionálnej politiky a možnosti financovania projektov pomocou množstva operačných programov ako z financovania Európskej únie, tak z národných operačných programov ako aktuálny Národný program obnovy.

Na základe stanovených cieľov sú vybrané metódy spracovania práce:

Literárna rešerš je metóda, ktorou sa pomocou vyhľadávania informácií o vybranej problematike zužuje súhrn východísk zo súčasnej literatúry. Metóda spočíva vo vyhľadávaní potrebných informácií o vybranej problematike pomocou rešeršovaného odkazu. Touto metódou je spracovávaná teoretická časť diplomovej práce. Podstatou literárnej rešerše je nezaujatý pohľad na zvolenú tematiku a jej ucelené informácie. Výsledkom rešerše je teda zosumarizovanie faktov.

Analýza je rozoberanie skúmanej problematiky do podrobností jednotlivých častí, čím poskytuje lepšiu znalosť problému ako takého. Ide o identifikáciu vzťahov medzi jednotlivými údajmi.

Dotazníkový prieskum sa využíva v online prostredí ako kvantitatívny výskum, kde väčšie množstvo respondentov krátko a výstižne odpovedá na vybrané otázky, čím sa získavajú potrebné informácie od spoločnosti.

Rozhovor, konkrétne pološtruktúrované interview, čo je najrozšírenejšou podobou metódy rozhovoru ako kvalitatívneho spôsobu výskumu, pričom dochádza ku podávaniu vopred pripravených otázok respondentovi, ktorý má možnosť voľne odpovedať.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 REGIONÁLNA POLITIKA

1.1 Regionálna politika Európskej únie a jej ciele

Regionálna politika Európskej únie sa rovnako nazýva aj kohézna politika alebo politika súdržnosti. Podľa Euractivu (Regionálna politika v EÚ, 2007) je jej hlavným princípom finančná solidarita, ktorá má najviac napomáhať menej rozvinutým regiónom, ale aj hľadiť na prospech sociálnych skupín. Pomáha v udržaní regionálnej konkurencieschopnosti, a tak isto ku konvergencii chudobnejších regiónov voči vyspelejšími. Naopak rozvinuté regióny vnímajú iné potreby vyžadujúce od regionálnej politiky, ktorým sú prispôsobené nástroje špecificky určené regionálnou politikou.

Neustálym rozširovaním Európskej únie sa pravidelne zväčšujú aj regionálne disparity medzi jednotlivými regiónmi Európskej únie a jej členskými štátmi. Tieto údaje sú monitorované Eurostatom. Práve politika súdržnosti tvorí jeden z najdôležitejších pilierov pre správne fungovanie Európskej únie. Zmysel spočíva v podpore projektov, ktoré pomáhajú vyrovnávať rozdiely v regiónoch, zvyšovať tak ich konkurencieschopnosť, a tak aj zlepšovať kvalitu života všetkých svojich občanov.

Ako tvrdí Bachtler (2016, s. 291), regionálna politika Európskej únie je najvýznamnejšou politikou v Európskej únii, pretože jej význam je nepopierateľný, keďže regionálna politika je jednou z výdavkových položiek. Hlavným cieľom konkrétnej politiky je zníženie disparít v jednotlivých regiónoch EÚ a súčasné zvýšenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti. Práve kvôli obrovským disparitám medzi regiónmi je ovplyvnená celková ekonomika, preto je potrebné prepojenie podpory územia.

EÚ podnietila zásadný posun v politike, pričom sociálno-ekonomické rozdiely sa začali merať na regionálnej úrovni v členských štátoch, čo následne znamená, že vstupy a výstupy tvorby politiky sa začínajú otáčať okolo úlohy regiónov a ich zainteresovaných strán. Kohézna politika EÚ sa stáva politikou „od regiónov pre regióny“ s cieľom dosiahnuť územnú súdržnosť. Regionálne inštitucionálne kapacity však nie sú jednotné v regiónoch EÚ a to vytvára problémy najmä pre najslabšie regióny, ktoré majú aj slabšie a menej efektívne inštitúcie regionálnej politiky. De Propriis (2009, s. 39)

Schwarcz (2011, s. 162) vymedzuje kohéznou politikou Európskej únie ako jednu z najvýznamnejších politík Európskej únie. Úlohou jednotlivých regiónov je vyrovnávať disproporcie v najvyššie dosiahnutej úrovni hospodárskeho rozvoja. Posledným cieľom

regionálnej politiky je preto vytvorenie podmienok pre rovnomerný rozvoj ekonomických aktivít v menej rozvinutých oblastiach a rovnomerné osídlenie jednotlivých regiónov.

Ďalej Schwarcz definuje tri najdôležitejšie ciele kohéznej politiky Európskej únie, a to:

- Cieľ európskej územnej spolupráce
- Cieľ konvergenzie
- Cieľ regionálnej konkurencieschopnosti a zamestnanosti.

Prvý hlavný cieľ, cieľ európskej územnej spolupráce, je zameraný na posilnenie cezhraničnej spolupráce prostredníctvom spoločných miestnych a regionálnych aktivít, posilnenie nadnárodnej spolupráce prostredníctvom činností, ktoré prispievajú ku integrovanejšiemu územnému rozvoju napĺňajúcemu priority spoločnosti a tiež posilnenie medziregionálnej spolupráce a výmeny skúseností na danej územnej úrovni.

Cieľom konvergenzie je urýchlenie štrukturálnej konvergenzie oprávnených regiónov, ktoré sa koncentruje na skvalitnenie podmienok rastu a zamestnanosti.

Tretí cieľ, cieľ regionálnej konkurencieschopnosti a zamestnanosti, je zameranie sa na posilnenie konkurencieschopnosti a príťažlivosti regiónov, tiež aj zamestnanosti podľa predpokladaným vývojom hospodárskych a sociálnych zmien vrátane zmien spojených s otvorením trhu prostredníctvom rôznych inovácií, podnikania, ochrany a napredovania životného prostredia.

Podľa Záhradníka (2017, str. 5) si regionálna politika kladie tri úlohy, ktoré sú potrebné pre dosiahnutie cieľa, a to:

- Rozvoj zaostávajúcich regiónov,
- Odstránenie cezhraničných bariér integrácie,
- Zvyšovanie konkurencieschopnosti a zamestnanosti.

Záhradník (2013, str. 16) tiež definuje dopady podľa rastovej výkonnosti do dvoch hľadísk na krátkodobé dopady, pri ktorých prostriedky kohéznej politiky predstavujú dodatočný dopytový stimul, ktorý sa objaví už v dobe riešenia projektu a dlhodobé dopady, kde oproti tomu dlhodobý dopad predstavuje vlastný vnútorný efekt, ktorý sa môže objaviť po priaznivej realizácii projektu.

Jones (2012, s. 797) definoval Europeizáciu ako použitie myšlienkových aj hierarchických nástrojov na vytváranie spoločných politík v celej Európskej únii. Považuje to za vertikálne

aspekty koordinácie, ale rovnako aj ako základný koncept šírenia spoločných myšlienok je možné použiť pri uvažovaní o horizontálnej koordinácii.

Spolupráca na mikroregionálnej úrovni je veľmi dôležitá a z pohľadu Khendriche Trhlínovej (2014, s. 160) je definícia miestnych akčných skupín, teda MAS, ako formálne inštitucionalizované partnerstvo medzi zástupcami podnikateľov (napr. poľnohospodárov či živnostníkov), občianske spoločnosti a verejnej správy (najmä obce a mestá, poprípade ich združenia) a ich cieľom je realizácia projektov zameraných na podporu vidieka.

Základným princípom, z čoho MAS všeobecne vychádza, je rozvíjanie partnerstva medzi verejným, súkromným a občianskym sektorom. Je potrebné tiež spomenúť, že síce podstatou MAS je podpora „zdola nahor“, čiže podpora aktivít vychádza z potrieb miestnych a regionálnych aktérov, zakladanie MAS je silne motivované podporou „zhora“, a to prevažne zo strany ministerstiev, konkrétne napríklad Ministerstvo poľnohospodárstva ČR či Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR.

Strnadová (2019, s. 114) vysvetľuje spôsoby financovania ex ante a ex post. Ak sú prostriedky poskytované spôsobom ex ante, znamená to, že sú finančné prostriedky vyplatené vopred a sú určené k priamej úhrade nákladov podporovaných akcií alebo projektu. Naopak, ak sú finančné prostriedky poskytované spôsobom ex post, znamená to, že sú príjemcovia vyplatení až následne po dokončení akcie alebo jej časti či projektu a jeho časti a príjemca tak musí najprv formou vlastných nákladov zabezpečiť proces realizácie. Ku vyplateniu teda dochádza spätne na základe výdavkov realizovaných z vlastných prostriedkov. Existuje však ešte jedna možnosť, a to kombinácia ex ante a ex post, v tomto prípade je časť prostriedkov poskytnutá vopred k priamej úhrade nákladov akcie alebo projektu a časť prostriedkov je poskytnutá spätne ako refundácia.

Šišková (2018, s. 9) vníma úpravu ľudských práv na dvoch úrovniach, a to:

- Na úrovni Rady Európy, ako politickej organizácie založenej na princípoch vlády práva a demokracie,
- Na úrovni Európskeho spoločenstva a Európskej únie ako super nacionálnych organizácii, ktoré demonštrujú hlbokú kooperáciu a tesnú spoluprácu v rôznych oblastiach, ako ekonomickej, tak politickej, ktoré sa vyznačujú integráciou novej, kvalitatívnejšej vyššej úrovne medzi členskými štátmi a ich národmi.

Cogan (2004, s. 19) definuje región ako územnú oblasť, v ktorej je vykonávaná správa. Región je podľa neho určitý vymedzený diel územia nejakým kritériom charakterizovaný

ako región súdržnosti, ktorého vymedzenie je zhodné s NUTS 2. Ďalej definuje mikroregión ako spojenie územia niekoľkých obcí.

Udržateľný rozvoj je ako pre obec, tak kraj, štát či celú Európsku úniu dôležitý, nakoľko vďaka pravidelnej analýze je možné predchádzať rôznym zaostávaniam a naopak napredovať.

Udržateľný rozvoj definuje Maier (2012, s. 12) dvoma pohľadmi, a to ako:

- Časový udržateľný rozvoj, ktorý nazýva aj ako medzigeneračnú zodpovednosť a vystihuje tým zodpovednosť a solidaritu medzi množstvom generáciami rovnakého ľudského spoločenstva alebo komunity,
- Priestorový udržateľný rozvoj, ktorý vystihuje zodpovednosť a solidaritu medzi spoločenstvami, ktoré zdieľajú rovnaký priestor v krajine, regióne alebo celom kontinente.

Podľa Krbovej (2016, s. 125) je k dosahovaniu udržateľného rozvoja obce možné využívať spôsoby:

- Podpora udržateľného rozvoja pomocou právnych predpisov, pričom je regulovaná obec, jej obyvatelia a aj ďalšie subjekty v obci,
- Ďalším spôsobom môže byť udržateľný rozvoj regulovaný finančnými prostriedkami, či už daňami, poplatkami alebo dotáciami,
- Do udržateľného rozvoja môže ďalej vstupovať investori alebo prevádzkovatelia služieb, či už v podobe iných subjektov alebo subjektov v roli obce, ktoré zriaďujú verejné služby ako občianska a technická vybavenosť obce, dopravná infraštruktúra, atď.

Pavlík (2015, s. 105) popisuje piliere udržateľného rozvoja:

- Ekologický pilier – kladie si za cieľ udržateľnosť neobnoviteľných prírodných zdrojov. V tomto pilieri je ľudstvo nabádané k využívaniu výlučne obnoviteľných zdrojov, a tým pádom k obnove a udržateľnosti prírody.
- Ekonomický pilier – kladie si za cieľ udržateľnosť spotreby, a to aj na úkor neobnoviteľných zdrojov, z dôvodu ľudskej márnostatnosti.
- Sociálny pilier – zaoberá sa ľuďmi, ktorí žijú v spoločnosti. Za cieľ si kladie udržateľnosť životnej úrovne každého jednotlivca.

- Kultúrny pilier – je skôr dodatkovým pilierom, preto sa medzi 3 základné piliere neradí, ale rovnako je veľmi dôležitou zložkou udržateľného rozvoja.

Ďalej Pavlík (2015, s. 105) delí udržateľný rozvoj do dvoch skupín, a to:

- **Silná udržateľnosť**, ktorá dáva do popredia environmentálny pilier. Dôležitým aspektom pre ľudstvo je príroda, a teda územie, na ktorom ľudstvo žije. Musia sa preto zachovávať neobnoviteľné zdroje a využívať výhradne zdroje obnoviteľné.
- **Slabá udržateľnosť**, ktorá zohľadňuje najviac ekonomický pilier. Dôležitým aspektom je pre ľudstvo potreba, a to na úkor obnoviteľných zdrojov. Spoločnosť má za úlohu nahradiť prírodné látkami umelými náhradami. Pokiaľ by teda ľudstvo dokázalo pomocou techniky vytvoriť adekvátnu náhradu týmto prírodným látkam, potom môže využívať aj neobnoviteľné zdroje prírody.

1.1.1 Inštitúcie Európskej únie

Hlavné orgány Európskej únie, nazývané aj inštitúcie, sú:

- Európska rada
- Rada Európskej únie
- Európska komisia
- Európsky parlament
- Súdny dvor Európskej únie
- Výbor regiónov

Európska rada bola vytvorená ako zastupujúci orgán na úrovni Európskej únie členské štáty a bola zložená z hláv štátov a vlád a predsedov Európskej komisie. Európska rada ako orgán Európskej únie určuje základné impulzy pre ďalšie smerovanie európskej integrácie. Európska rada ako rozhodovací orgán v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a v oblasti spoločnej obrannej politiky a ako orgán s menovacími právomocami. Tomalová (2013, s. 15)

Rada Európskej únie má za úlohu prejednávať a prijímať právne predpisy EÚ. Jej členmi sú ministri vlád jednotlivých členských štátov zoskupení podľa oblastí politiky. Zasadnutia predsedá predsedníctvo Rady, ktoré sa každých 6 mesiacov prideľuje inému členskému štátu. (Čo je rada?, 2023)

Európska komisia tradične pôsobí v štyroch roliach ako:

1. Ako „dvorník“, ktorý navrhuje sekundárnu legislatívu,
2. Ako „dozorca“ zaisťujúci kontrolu dodržiavania unijného práva,
3. Ako „robotník“, ktorý prevádzkuje vybrané politiky EÚ,
4. Ako „diplomat“ vyjednávajúci medzinárodné zmluvy medzi Európskou úniou a tretími subjektami.

Európska komisia je najvyšším výkonným orgánom Európskej únie, ktorý má v množstve problematík rozhodujúcu právomoc v legislatívnom procese. Šlosárik (2013, s. 65)

Európsky parlament je orgánom Európskej únie s poslancami volenými priamou voľbou každých päť rokov. Jeho právomoci je možné rozdeliť na:

- legislatívne,
- rozpočtové,
- kontrolné,
- vymenovacie. Kasáková (2013, s. 96)

Zpěvák (2015, s. 44) definuje súdny dvor Európskej únie ako vrcholný orgán, ktorý dohliada na dodržovanie práva vo vnútri Európskej únie. Má nezastupiteľnú rolu pri výklade a prevádzaní zakladajúcich zmlúv. Súdny dvor nesie zodpovednosť za jednotnosť výkladu aplikácie práva EÚ a kontroluje legitimitu rozhodovania Rady a Európskej komisie, aj vrátane jej prípadnej nečinnosti. Má právomoc riešiť právne spory medzi členskými štátmi, inštitúciami, podnikmi a fyzickými osobami na území Európskej únie.

Janků (2010, s. 58) vymedzuje výbor regiónov ako ďalší poradný orgán EÚ, ustanoveným Maastrichtskou zmluvou. Tvoria ju zástupcovia európskych regionálnych a miestnych orgánov. Výbor regiónov vyjadruje stanoviská regionálnych a miestnych samospráv k rozhodnutiam, ktoré sa ich týkajú. Hlavnou úlohou je strážiť princíp subsidiarity a jeho využívanie a brániť tak centralizovanému spôsobu rozhodovania v rámci EÚ aj ich členských štátov. Na základe tohto princípu majú byť do tvorby a realizácie politiky EÚ zapojené rovnako miestne a regionálne samosprávy, ktorých sa daná problematika bezprostredne dotýka.

1.1.2 Štruktúra Európskej únie

Podľa Rožňáka (2015, s. 80) je štruktúra Európskej únie založená na tzv. troch pilieroch:

- Prvý pilier je tvorený tromi spoločenstvami, a to konkrétne – ESUO, EHS a EURATOM. Tieto spoločenstvá sú subjektom medzinárodného práva a môžu uzatvárať v špecifikovaných sektoroch zmluvy, ktoré zaväzujú členské štáty. V rámci Spoločenstva fungujú nadštátne inštitúcie a platí právo nadradené národnému právu, existujú spoločné politiky a zároveň politiky koordinované na úrovni spoločenstva.
- Druhý pilier zahŕňa Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku. Má odlišný charakter, pretože je budovaný na základe medzivládnej spolupráce bez nadnárodných inštitúcií so špeciálnymi kompetenciami. Inštitúcie v tomto pilieri rozhodujú na základe konsenzu.
- Tretí pilier je tvorený spoluprácou EÚ v oblasti vnútra a justície. Má rovnaký charakter ako druhý pilier a patrí sem azylová politika, boj proti drogám a medzinárodnej kriminalite, spolupráce v občianskych a trestných záležitostiach.

1.1.3 Spoločné politiky EÚ

Orgány Európskej únie nesmú prijať ľubovoľné rozhodnutie len na základe svojho uváženia. Únia preto pôsobí len v oblastiach, ktoré vymedzuje Zmluva o fungovaní EÚ a práve tieto oblasti sú politiky Európskej únie.

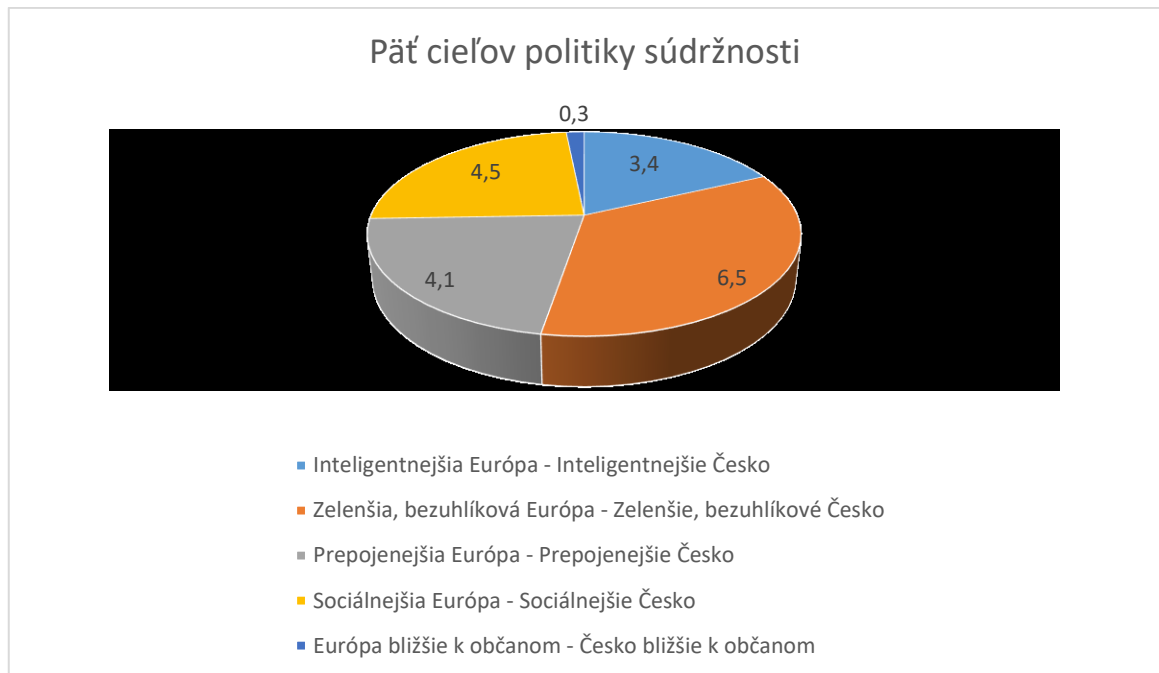
Kľúčovou oblasťou sú tzv. spoločné politiky, v ktorých členské štáty celkom delegujú svoje právomoci na orgány EÚ, resp. Európske spoločenstvo ako je Rada, Parlament a Komisia.

Medzi spoločné politiky preto patrí:

- Spoločná obchodná politika,
- Spoločná poľnohospodárska politika,
- Spoločná dopravná politika
- Spoločná menová politika. Rožňák (2015, s. 83)

1.1.4 Východiská a priority politiky súdržnosti pre obdobie 2021-2027

Politika súdržnosti má svoje vízie a ciele. Ministerstvo pre miestny rozvoj (2022) vyčlenilo päť hlavných cieľov politiky, ktoré sa v období 2021-2027 snaží a bude snažiť splniť.

Obrázok 1 Graf cieľov politiky súdržnosti (vlastné spracovanie podľa MMR, 2022)
Prvým cieľom politiky je Inteligentnejšia Európa – Inteligentnejšie Česko. Tento cieľ sa zameriava na podporu výskumu, vývoja a inovácií, ekonomickú transformáciu, ďalej na rozvoj digitalizácie a internetu a tiež na podporu malých a stredných podnikov. Pre tento cieľ bolo vyčlenených 3,4 mld. EUR.

Druhým cieľom je Zelenšia, bez uhlíková Európa. Zámerom cieľa je obehové hospodárstvo, čistá mestská mobilita, ochrana životného prostredia, ďalej úspory energie a obnoviteľné zdroje či opatrenia v súvislosti so zmenou klímy, čo je naplnenie Parížskej dohody. Vyčlenených je 6,5 mld. EUR.

Tretím cieľom investičnej politiky Európskej únie je Prepojenejšia Európa, ktorá sa sústreďí na efektívnu mobilitu a rozšírenie strategických dopravných sietí s alokáciou 4,1 mld. EUR.

Štvrtým cieľom v poradí priorit politiky súdržnosti je Sociálnejšia Európa – Sociálnejšie Česko. V tomto smere sa politika zaoberá vyššou kompetenciou, odbornejšou znalosťou, podporou sociálneho začleňovania, rozvojom vzdelávania a rovným prístupom ku zdravotnej starostlivosti.

Piatym cieľom je snaha priblížiť Európu a Česko svojim občanom podporou miestne vedených stratégií rozvoja a udržateľný rozvoj miest v Európskej únii.

Nemenej dôležitou prioritou politiky súdržnosti v období 2021-2027 pre Českú republiku je zmiernenie vplyvov odklonu od uhlia v troch krajoch, a to konkrétne Moravsko-sliezsky,

Karlovarský a Ústecký kraj, pre ktorý je určený Fond spravodlivej transformácie. Tento program vznikol v gescii Ministerstva životného prostredia kvôli uhoľným regiónom už spomínaných krajov.

2 MOŽNOSTI FINANCOVANIA PROJEKTOV

Financovanie projektov je častokrát najväčším problémom pri realizácii. Z tohto dôvodu Európska únia pravidelne, v každom programovom období, vyčleňuje nemalé finančné prostriedky na zastrešenie určitých, vopred vytipovaných projektových zámerov.

Európske fondy sú jedny z najviac viditeľných nástrojov politiky súdržnosti v Českej republike. Aj napriek veľkej administratívnej náročnosti sú významnou súčasťou investičného prostredia a príležitosťou pre financovanie ako štátnej sféry, tak sféry súkromnej, ktorá prospieva spoločnosti.

2.1 Systém financovania

Základný predpoklad pre úspešnú realizáciu vytýčených politík Európskej únie je zaistenie dostatočného objemu finančných prostriedkov, ktoré majú slúžiť na dosahovanie určitých cieľov systému, ich tvorby a následného efektívneho a spravodlivého prerozdelenia.

Príjmy Európskej únie pochádzajú z 3 základných zdrojov:

- Tradičné vlastné zdroje (clá),
- Zdroj založený na dani z pridanej hodnoty (DPH),
- Zdroje založené na hrubom národnom dôchodku (HND).

A mimo spomenuté hlavné príjmy Európska únia disponuje ďalšími finančnými zdrojmi, ako sú:

- Dane platené z platov zamestnancov Európskej únie,
- Príspevky nečlenských štátov Európskej únie do jej vybraných programov,
- Pokuty uložené spoločnostiam za porušenie pravidiel pri hospodárskej súťaži a iných predpisoch Európskej únie. Fil'a, (2011, s. 16)

Ďalej Fil'a (2011, s. 17) definuje formy financovania programov EÚ, kde prostriedky rozpočtu EÚ sú vo dvoch hlavných formách financovania, a to:

- Granty
- Verejné zákazky

Granty sú financované zo zdrojov EÚ a predstavujú finančné prostriedky, ktoré sú poskytnuté na základe vybraných grantových schém pre realizáciu aktivít konkrétnych

projektov, resp. aj pre možnosť dosahovať určité stanovené ciele definované politikami či ich nástrojmi.

Verejné zákazky sú financované zo zdrojov rozpočtu EÚ, ktoré predstavujú verejné obstarávanie zadané pomocou nákupu tovarov, služieb alebo stavebných prác.

2.2 Európske fondy v Českej republike v období 2021-2027

Fondy Európskej únie vychádzajú z celoeurópskeho rozpočtu, ktorý je tvorený peniazmi čerpanými na základe definovaných jasných cieľov a priorít. Z jedného fondu je možné financovanie viacerých operačných programov. (Abeceda fondů EU 2021-2027, s. 6)

MMR (2021, s. 30) vysvetľuje fungovanie európskych dotácií v 4 krokoch takto:

1. Európske inštitúcie spoločne schvália rozdelenie financií na politiku súdržnosti a do jednotlivých fondov. Súčasne stanoví celoeurópske ciele politiky.
2. Členské štáty určia svoje priority a vyjednávajú s Európskou komisiou ako budú financie prerozdelené.
3. Každý operačný program má svoje tematické zameranie (ako napr. doprava, vzdelávanie, atď.) a ciele, ktorými prispieva ku zlepšovaniu života svojich občanov. Na napĺňovaní cieľov, dodržiavaní pravidiel a hladký priebeh čerpania dohliada riadiaci orgán, čím sú jednotlivé ministerstvá.
4. Z operačných programov sú financované jednotlivé projekty, ktoré napĺňajú stanovené priority. Podporu môžu získať obce, kraje či školy rovnako ako súkromné spoločnosti a malí živnostníci. Výška dotácie sa líši podľa zamerania projektu, prevažne tvorí 50-85% z celkového rozpočtu.

Česká republika bude v programovom období 2021-2027 mať možnosť čerpať z piatich fondov v rámci politiky súdržnosti, ktorá prispieva ku odstraňovaniu hospodárskych, sociálnych a environmentálnych rozdielov medzi regiónmi.

Najväčšie finančné prostriedky sú poskytované v Európskom fonde pre regionálny rozvoj (EFRR), ktorý sa zameriava na najširšie spektrum, a to inovácie a výskum, nízko uhlíkové hospodárstvo či kultúrne dedičstvo Českej republiky až vo výške 267,8 miliárd Kč. Hľadá na digitalizáciu, zelené investície, integrovaný záchranný systém, ale aj vzdelávaciu infraštruktúru. Financie sú zastrešované od množstva ministerstiev ako Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR (MMR), Ministerstvo priemyslu a obchodu ČR (MPO), Ministerstvo

školsťva, mládeže a telovýchovy ČR (MŠMT), Ministerstvo životného prostredia ČR (MŽP) a Ministerstvo dopravy ČR (MD). MMR (2022, s. 8)

Druhým najväčším balíkom vo výške 171,6 miliardy Kč je Fond súdržnosti (FS), ktorý sa zameriava na verejnú dopravu, špeciálne na diaľnice a železnice, energetiku a obnoviteľné zdroje energie a vodné hospodárstvo. Pre tento fond je financovanie pomocou Ministerstva dopravy ČR a Ministerstva životného prostredia ČR. MMR (2022, s. 8)

Ďalším fondom s vyčlenenou čiastkou 62,4 miliardy Kč je Európsky sociálny fond (ESF+) zameraný na trh práce a zamestnanosť, vzdelávanie, sociálne služby a začleňovanie a kapacity pre výskum a vývoj. MMR (2022, s. 8)

Ďalšou vyčlenenou čiastkou je 41,6 miliardy Kč pre Fond spravodlivej transformácie (FST), kde sa rieši transformácia veľkých podnikov a sanácia a rekultivácia. MMR (2022, s. 8)

Najmenej finančných prostriedkov, a to 0,78 miliardy Kč, je vyčlenených pre Európsky námorný, rybársky a akvakultúrny fond (ENRAF) pre rozvoj rybárstva a vodnej biodiverzity. MMR (2022, s. 8)

2.2.1 Operačný program Doprava

Operačný program Doprava je vďaka jeho alokáciám až 126,8 miliardy Kč najväčším z hľadiska vyčlenených financií. Jeho riadiacim orgánom je Ministerstvo dopravy Českej republiky a najdôležitejších zameraním tohto projektu je európska, celoštátna a regionálna mobilita, celoštátna cestná mobilita zaisťujúca konektivitu k sieti, udržateľná mestská mobilita a podpora využívání alternatívnych palív. MMR (2022, s. 12)

2.2.2 Integrovaný regionálny operačný program

Operačný program zastrešujúci Ministerstvom pre miestny rozvoj s alokáciou 117,6 mld. Kč. Očakáva sa, že prínosom daného programu bude využitie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky a verejné orgány, ďalej efektívna, dostupná a zároveň aj k životnému prostrediu šetrná doprava či zaistenie dostatočnej občianskej vybavenosti a lepšiemu prístupu ku zdravotnej starostlivosti. Program sa zameriava na vyváženosť rozvoja územia v regiónoch súdržnosti, skvalitnenie infraštruktúry, rozvoj v oblasti kultúrneho dedičstva, metropolitných oblastí a aglomerácií ITI, ale aj vedenie komunitného miestneho rozvoja alebo ochranu obyvateľstva. MMR (2022, s. 14)

2.2.3 Operačný program Technológie a aplikácie pre konkurencieschopnosť

Tento program je alokovaný na sumu vo výške 81, 5 mld. Kč pod správou Ministerstva priemyslu a obchodu ČR. Očakáva sa, že prínosom tohto programu v aktuálnom programovom období bude podpora inovačnej výkonnosti podnikov, efektívnejšie nakladanie so zdrojmi, konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v ére priemyslu 4.0, ďalej zvýšenie digitálneho prepojenia a posun k nízko uhlíkovému hospodárstvu. Program sa zameriava na integráciu a zavádzanie digitálnych technológií, podporu malých a stredných podnikateľov, spoluprácu výskumných organizácií s podnikovou sférou a tiež zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie. MMR (2022, s. 16)

2.2.4 Operačný program Ján Amos Komenský

Operačný program Ján Amos Komenský spadá pod riadiaci orgán Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy ČR s alokáciou 66,3 mld. Kč. Zaoberá sa preto modernizáciou vzdelávania a ich metódami, zvýšením atraktivity učiteľskej profesie, ktorá má klesajúci trend, zvýšenie konkurencieschopnosti Českej republiky v oblasti výskumu a vývoja a aj funkčnosťou a koordináciou systémov riadenia vedy, výskumu a inovácií. Zameranie programu je preto najmä na skvalitnenie vzdelávania, získavanie kľúčových kompetencií, podporu trendu celoživotného vzdelávania, posilnenie výskumných a inovačných kapacít. MMR (2022, s. 18)

2.2.5 Operačný program Životné prostredie

OP Životné prostredie má pod záštitou Ministerstvo životného prostredia ČR s vyčleneným balíkom financií vo výške 62,1 mld. Kč, a to konkrétne určenej na zníženie konečnej spotreby energie, recykláciu 90% plastových výrobkov na jedno použitie, zníženie emisií skleníkových plynov, naopak zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov a ochranu cenných zložiek prírody a krajiny. Program má za cieľ zlepšiť kvalitu ovzdušia, chrániť a starať sa o prírodu a krajinu, riešiť problematiku sucha, povodňovej prevencie a opatrenia proti zosuvom pôdy, ďalej nezabúda na ochranu a zlepšenie stavu vody a vodného hospodárstva, sanácie miest s ekologickou záťažou a vytvorenia zázemia pre vzdelávanie pre udržateľný rozvoj.

2.2.6 Operačný program Zamestnanosť+

OP Zamestnanosť+ je pod správou Ministerstva práce a sociálnych vecí s alokáciou 38 mld. Kč. V tomto programe sa očakáva zvýšenie zamestnanosti znevýhodnených skupín na trhu

práce, budovanie a prevádzka kvalitných, miestne a finančne dostupných zariadení starostlivosti o deti, podpora flexibilných foriem práce a podpora poskytovania sociálnych služieb a ďalších služieb v oblasti sociálneho začleňovania. Zámerom programu je najmä posilňovanie schopnosti pracovníkov prispôbovať sa zmenám na trhu práce, podporovať socioekonomické integrácie najchudobnejších osôb, pomoc znevýhodneným skupinám pri vstupe na trh práce a zlepšenie prístupu k sociálnym a zdravotným službám. MMR (2022, s. 22)

Operačný program sa ďalej zaoberá možnosťami, ktoré ponúka svojim občanom, napríklad získanie profesijnej kvalifikácie alebo rôznych rekvalifikačných kurzov. Ďalej je snaha hľadiť na rovnosť žien a mužov v pracovnom prostredí z hľadiska platovej nerovnosti, ale spadá sem aj prispievanie na zaistenie bezplatného stravovania v školských zariadeniach či distribúcia materiálnej, ale najmä potravinovej pomoci najchudobnejším.

2.2.7 Operačný program Rybárstvo

Operačný program Rybárstvo patrí pod Ministerstvo poľnohospodárstva s finančnými prostriedkami 0,78 mld. Kč. Financie je možné využiť v prospech posilnenia konkurencieschopnosti podnikov akvakultúry, inovácií a investícií v danej problematike, podpory mimo produkčných funkcií rybníkov a na rozvoj trhu pre rybie produkty. Hlavným cieľom je podporiť udržateľný rybolov, diverzifikáciu akvakultúry a zachovanie vodných biologických zdrojov. MMR (2022, s. 24)

V tomto prípade je možné financovať oblasti, ktoré sa zaoberajú zachovaním udržateľnej produkcie rýb z tradičnej akvakultúry či akýmkoľvek prospechom pre zamedzenie škôd rôznymi predátormi či suchom, najčastejšie rôzne rybárske spolky, zväzy, združenia.

2.2.8 Operačný program Technická pomoc

Operačný program Technická pomoc je riadený Ministerstvom pre miestny rozvoj a z Európskej únie je financovaný vo výške 5,7 mld. Kč. V programovom období 2021-2027 sa očakáva stabilnejšia administratívna kapacita regionálnych partnerov, kvalitnejšia informačná podpora žiadateľov a príjemcov a zlepšenie fungovania implementačnej štruktúry. Vybraný OP má za cieľ zamerať sa na zabezpečenie absorpčnej a administratívnej kapacity, zvýšenie odbornej znalosti na všetkých roviach správy a predovšetkým jednotný monitorovací systém. MMR (2022, s. 25)

2.2.9 Operačný program Spravodlivá transformácia

Operačný program Spravodlivá transformácia má alokáciu 42,7 mld. Kč a jej riadiacim orgánom je Ministerstvo životného prostredia. Tento program vznikol z dôvodu nutnosti zabezpečenia zmierňovania negatívnych dopadov odklonu od uhlia, pretože je nutné zaistiť dostatok miest pre pracovníkov odchádzajúcich z uhoľného priemyslu a obnoviť oblasti zasiahnuté ťažbou uhlia. Tento OP je výnimočný tým, že určený výlučne pre podporu Karlovarského, Moravsko-sliezského a Ústeckého kraju. MMR (2022, s. 26)

2.2.10 Programy Európskej územnej spolupráce

Podľa Ministerstva pre miestny rozvoj (2022, s. 28 – 37) existujú okrem národných operačných programov aj také programy, ktoré podporuje politika súdržnosti aj spoluprácu v rámci EÚ. Európska územná spolupráca je nástrojom politiky súdržnosti, ktorého cieľom je riešiť cezhraničné problémy a spoločne rozvíjať potenciál rôznych územných častí. V tomto prípade je vždy potrebná účasť dvoch alebo viacerých partnerských zemí.

Pre túto spoluprácu je vyčlenených 2,4% (čo je 9 mld. EUR) z celkového rozpočtu politiky súdržnosti (330 mld. EUR), ktoré sa rozdeľujú medzi 95 programov po celej Európskej únii. V programovom období 2021-2027 je možné čerpať z celkom 11 programov určených pre Českú republiku, ktoré budú bližšie predstavené.

Cezhraničné spolupráce (INTERREG VI-A) – programy určené pre regióny, ktoré spolu susedia. Spoločne je vyčlenených 6,7 mld. EUR pre 5 programov, a to konkrétne pre spolupráce medzi:

- ČR – Poľsko
- ČR – Slovensko
- ČR – Rakúsko
- ČR – Bavorsko
- ČR – Sasko

Nadnárodné spolupráce (INTERREG VI-B) – sú určené pre skupiny regiónov ovplyvnených geografickými podmienkami s alokáciou 1,6 mld. EUR. V tomto prípade má Česko možnosť čerpať v dvoch programoch nad národnej spolupráce, a to pre INTERREG CENTRAL EUROPE a INTERREG DANUBE.

Medzinárodné spolupráce (INTERREG VI-C) – sú programy, ktoré podporujú spoluprácu naprieč regiónmi EÚ, ale aj mimo EÚ, najmä v prípadoch spoluprác medzi inštitúciami. Alokácia je vo výške 0,5 mld. EUR. Do tejto oblasti patria tri medziregionálne programy a to:

- INTERREG EUROPE
- ESPON
- INTERACT

Spolupráce najvzdialenejších regiónov (INTERREG VI-D) – s alokáciou 0,3 mld. EUR sú programy podporujúce integráciu a rozvoj najvzdialenejších regiónov Európskej únie.

Existujú aj tzv. Unijné programy, ktoré sú financované z niekoľkých unijných programov. Tieto programy má pod správou priamo Európska komisia. Patrí sem napr. známe Horizont Európa určené pre výskumné tímy pôsobiace na vysokých školách alebo vo výskumných ústavoch s najvyššou finančnou alokáciou až 95,5 mld. EUR. Ďalšie unijné programy sú napr. Program digitálna Európa, Erasmus+, EÚ pre zdravie (EU4Health) alebo program Kreatívna Európa. MMR (2022, s. 36-37)

Program Erasmus+ hodnotí autorský kolektív Lacina, Strejček a Blížkovský (2016, s. 155) ako program podporujúci modernizáciu európskych systémov vzdelávania, odbornej prípravy a práce s mládežou s cieľom zlepšiť znalosti zúčastnených, ich vyhliadky na získanie zamestnania a zvýšenie mobility pracovnej sily medzi členskými štátmi EÚ. Program rovnako podporuje nadnárodné partnerstvá medzi inštitúciami zaoberajúcimi sa vzdelávaním, odbornou prípravou a mládeži a usiluje sa o lepšiu previazanosť sveta vzdelávania s pracovným trhom.

2.3 Národné dotačné programy

Operačný program je národným dokumentom, ktorý má svoje tematické zameranie, ciele a priority, ktorými prispieva ku zlepšovaniu života svojich občanov. Pri naplňovaní cieľov, dodržiavaní pravidiel a pre hladký priebeh čerpania dohliadajú vybrané riadiace orgány, ktorými sú ministerstvá. Z daných operačných programov sú financované jednotlivé projekty, ktoré naplňajú stanovené priority. (Abeceda fondů EU 2021-2027, s. 6)

Pre čerpanie z verejných dotačných schém je často nutné priložiť dokument o rozvoji obce. Program rozvoja obce a jeho úlohy definuje Tomancová (2008, s. 197) ako:

- Formulácia spoločných záujmov obce, jej obyvateľov a ďalších subjektov v obci a následná realizácia týchto spoločných záujmov,
- Optimalizácia podmienok pre rozvoj bývania a podnikania v obci,
- Koordinácia verejných investícií v obci z funkčného a územného hľadiska vzhľadom k rozvoju celej obce,
- Koordinácia vynakladania verejných výdavkov vzhľadom k rozvoju bývania a podnikania,
- Formulácia dlhodobých zámerov vo všetkých oblastiach rozvoja obce (ekologická, ekonomická, sociálna a kultúrna),
- Podpora spolunáležitosti medzi obcami, jej obyvateľmi a podnikateľmi navzájom.

Peterová (2014, s. 58) definuje štátne fondy zriaďované za účelom finančného zabezpečenia. Fondy poskytujú dotácie v súlade so zákonom. Rovnako ako u Európskych fondov, tie národné dotačné programy majú za úlohu pomáhať pri rozvoji regiónov, v tomto prípade k rozvoju na miestnej úrovni. Ďalej pomocou týchto programov ministerstvá podporujú znevýhodnené územia, a preto napomáhajú pri znižovaní disparít medzi jednotlivými územiami.

Vzhľadom k tomu, že práca sa zameriava na národné dotácie z pohľadu obcí, dotácie sa v tomto momente dajú rozdeliť do dvoch skupín.

- Dotácie poskytované štátnymi fondami,
- Dotácie poskytované ústrednými orgánmi, čiže ministerstvami.

Opletalová (2007, s. 73) menuje štátne fondy, ktoré poskytuje Česká republika, ako národné dotácie obciam:

- Štátny fond dopravnej infraštruktúry,
- Štátny fond kultúry Českej republiky.
- Štátny fond rozvoja bývania,
- Štátny fond životného prostredia,
- Štátny poľnohospodársky intervenčný fond,

Ďalšie delenie dotácií a dotačných titulov pre obce na ministerstvá definuje Provazníková (2015, s. 137):

- Ministerstvo životného prostredia,
- Ministerstvo pre miestny rozvoj,
- Ministerstvo poľnohospodárstva,
- Ministerstvo kultúry,
- Ministerstvo vnútra,
- Ministerstvo priemyslu a obchodu (nie všetky dotačné tituly sú určené pre všetky obce, niektoré sú obmedzené pre mestá nad 10.000 obyvateľov),
- Ministerstvo práce a sociálnych vecí (nie všetky dotačné tituly sú určené pre všetky obce, niektoré sú obmedzené pre obce s rozšírenou pôsobnosťou, resp. obce s povereným úradom),
- Ministerstvo dopravy (nie všetky dotačné tituly sú určené pre všetky obce, niektoré sú obmedzené pre obce ako vlastníka určitého podnetu alebo pre organizačné zložky obce).

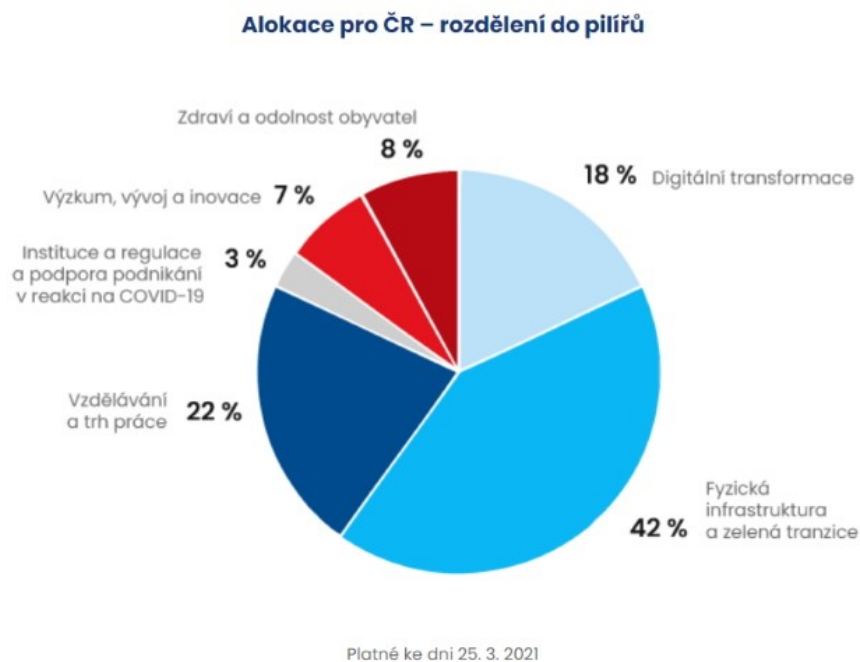
Ďalej sú menej využívané dotačné tituly, ktoré poskytujú tieto ministerstvá:

- Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy,
- Ministerstvo zahraničných vecí,
- Ministerstvo financií,
- Ministerstvo zdravotníctva (v tomto prípade sú dotačné tituly určené pre samosprávne celky a organizácie zriadené územným samosprávnym celkom).

2.3.1 Národný program obnovy

Národný plán obnovy je súhrn reforiem a investícií, ktoré chce Česká republika realizovať vďaka finančným prostriedkom z Európskej únie, konkrétne z Nástrojov pre oživenie a odolnosť, čo je súčasťou unijného nástroja na podporu oživenia NextGenerationEU. Národný program obnovy by mal pomôcť zmierniť hospodársky a sociálny dopad covid pandémie, zvýšiť udržateľnosť a odolnosť ekonomiky a spoločnosti a pripraviť ich na výzvy a príležitosti zelenej a digitálnej transformácie. Plán je rozdelený do šiestich tematických

pilierov, ktoré sa ďalej členia na komponenty, pričom prierezovými prioritami je práve už spomínaná zelená a digitálna transformácia. (MPO, 2023)

Obrázok 2 Graf alokácie NPO pre ČR (©B2B NETWORK NEWS, 2022)

1. Digitálna transformácia
2. Fyzická infraštruktúra a zelená tranzícia
3. Vzdelávanie a trh práce
4. Inštitúcie a regulácia a podpora podnikania v reakcii na COVID-19
5. Výskum, vývoj a inovácie
6. Zdravie a odolnosť obyvateľov

Digitálna transformácia

Digitálna ekonomika je obrovskou príležitosťou pre rozvoj českej ekonomiky. Rýchla digitalizácia je najmä zdrojom konkurenčnej výhody a naopak zaostávanie za ostatnými európskymi svetovými lídrami v tejto oblasti sa stáva veľmi rýchlo konkurenčnou nevýhodou. Práve z tohto dôvodu je nutné vytvoriť a rozvíjať plne funkčný a udržateľný digitálny ekosystém pre podporu zavádzania nových a vznikajúcich technológií do ekonomiky. Cieľom je zvýšenie konkurencieschopnosti firiem, uľahčenie života občanom a zníženie nákladov štátu. Podporu získajú najmä digitálne služby občanom a firmám v štátnej správe, vysokorýchlostný internet, inovatívne start-upy a podniky, ktoré využívajú

moderné technológie alebo podporu zrýchlenia stavebného konania pomocou digitalizácie. Na túto oblasť sa vyčleňujú finančné prostriedky vo výške 27 854 mil. Kč. (MPO, 2023)

Fyzická infraštruktúra a zelená tranzícia

Kvalitná fyzická infraštruktúra, primárne dopravná, je dôležitým predpokladom pre rast konkurencieschopnosti regiónov, pretože zaisťuje ich prepojenie s obchodnými partnermi a presun ľudí a zbožia nielen v rámci krajiny, ale aj do Európy a zvyšku sveta. Presun ku energeticky efektívnejšej dopravnej sieti, budovanie verejnej infraštruktúry pre mestskú hromadnú dopravu v Prahe, budovanie dobíjacích bodov pre elektro mobilitu a doprava na alternatívny pohon prispieva k plneniu zelenej agendy. Druhou oblasťou piliera je dekarbonizácia, teda prechod k nízko uhlíkovému hospodárstvu. Jedná sa o využitie a akumuláciu obnoviteľných zdrojov energie, prechod z fosílnych palív na bez emisné zdroje, znižovanie spotreby energie, zlepšenie energetickej účinnosti, budovanie odpadovej a recyklačnej infraštruktúry. Rada dekarbonizačných procesov je ekonomicky návratných a Česká republika môže rovnako získať výrazný náskok v budovaní novej, udržateľnejšej ekonomiky a zvýšiť tak svoju konkurencieschopnosť na globálnom trhu. Poslednou oblasťou piliera je príprava ČR na klimatické zmeny a ochranu prírody. (MPO, 2023)

Vzdelávanie a trh práce

Efektívne fungovanie trhu práce je predpokladom pre posilňovanie konkurencieschopnosti českej ekonomiky a jej posun v globálnom hodnotovom rebríčku. Trh práce by mal nielen zaisťovať dostatok kvalifikovanej pracovnej sily a pre ňu kvalitné pracovné podmienky, ale mal by byť pripravený reagovať na požiadavky trvale udržateľného rozvoja. Zmeny naberajú rýchlosť, že na ne musia byť pripravení nielen študujúci, ale aj pracujúci. Cieľom piliera je inovácia vo vzdelávaní v kontexte digitalizácie, vytvorenie previazaného ekosystému pre zvyšovanie kvalifikácie dospelých. Ďalej pilier tiež zahŕňa investície do predškolských zariadení, konkrétnejšie do budovania a rekonštrukcií jasli.

Inštitúcia a regulácia a podpora podnikania v reakcii na COVID-19

Kvalitné inštitúcie predstavujú základný predpoklad pre dobré fungovanie ekonomiky a spoločnosti. Fungovanie verejnej sféry má zásadný dopad do reálnej ekonomiky. Kvalita inštitucionálneho prostredia Českej republiky je zrovnateľná s vyspelými štátmi EÚ. Oblasť inštitúcií, na rozdiel od iných oblastí, nevyžaduje potrebné veľké investičné náklady, pretože sa jedná predovšetkým o problematiku organizačného charakteru. Existuje tu pre to priestor pre reformy vedúce k výraznému zlepšeniu s relatívne nízkymi nákladmi. (MPO, 2023)

Výskum, vývoj a inovácie

Všetky moderné technológie sú založené na objavoch a vynálezoch. Ak chce byť Česká republika prosperujúcim štátom s medzinárodnou relevanciou, s rastúcou produktivitou práce, je nutné zaistiť rozvoj všetkých zložiek výskumu a vývoja, ako základného výskumu, tak aplikovaného výskumu a vývoja. Potrebnosťou je zjednodušenie spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom, podpora zavádzania inovácií v podnikoch a zameranie výskumu, vývoja a inovácií. (MPO, 2023)

Zdravie a odolnosť obyvateľov

Zdravie je zásadnou prioritou celej Českej republiky. Zdravotný stav obyvateľstva má významný ekonomický dopad, ktorý sa prejavuje v miere zamestnanosti či zaťaženia zdravotného a sociálneho systému. Dôležitosť oblasti zdravia a zároveň jej previazanosť s národným hospodárstvom podtrhla pandémia COVID-19, ktorá sa vyžiadala zásadné obmedzenia vo všetkých aspektoch života. Cieľom Národného plánu obnovy v oblasti zdravia a odolnosti obyvateľov je rozvoj a zvýšenie dostupnosti intenzívnej medicíny, špecializovanej starostlivosti a rehabilitačnej starostlivosti po kritických stavoch, ale tiež vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov. (MPO, 2023)

3 ZHRNUTIE TEORETICKEJ ČASTI

Teoretická časť bola spracovávaná literárnou rešeršou s pomocou bibliografických zdrojov, ktoré boli vybraté na základe zvolenej problematiky práce. Rovnako bola vynaložená snaha na prihliadanie čo najaktuálnejších vydaní zdrojov, pre čo najaktuálnejšie zobrazenie faktov. Pre túto časť práce boli využité najmä knižné zdroje s domáceho prostredia ale aj zahraničia. Obdobne sa využili aj internetové zdroje, vďaka ktorým bolo možné nabrat' širší rozhľad informácií, ako napríklad oficiálne stránky ministerstiev Českej republiky.

Teoretická časť sa delí na dve hlavné kapitoly. Prvá kapitola sa zaoberá regionálnou politikou, v prevažnej miere z pohľadu Európskej únie a hlbšie sú definované jej inštitúcie, štruktúra, či rôzne politiky EÚ. Vymedzuje tiež východiská a priority politiky súdržnosti pre aktuálne programové obdobie.

Druhá kapitola teoretickej časti práce sú vymedzené možnosti a systém financovania a ďalej sú podkapitoly venované hlbšiemu poznaniu konkrétnych operačných programov s ich alokáciami a zámermi. V posledných podkapitolách teoretickej časti sú v krátkosti vymedzené národné dotačné program spolu s aktuálnym národným programom obnovy.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

4 PROJEKT - ANALÝZA ROZHOVOROV SO STAROSTAMI A SÚČASNÝ STAV BARIÉR ČERPANIA Z VEREJNÝCH DOTAČNÝCH SCHÉM

V tejto kapitole diplomovej práce je predstavené zadanie projektovej časti, vybrané spôsoby výskumu, priebeh a ich výsledky.

4.1 Zadanie projektu

Tému, ktorú som sa rozhodla spracovať bola spracovávaná v spolupráci s pracovníkmi Krajského úradu Zlínskeho kraju na odbore riadenia dotačných projektov nazvaná ako „Bariéry čerpania dotácií z verejných dotačných schém“ pod projektom „Nadaní študenti“, v ktorom som bola zapojená ako jedna zo študentov Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Táto téma ma zaujala najmä preto, pretože som chcela nahliadnuť viac do vypracovávaní dotácií, ich priebehu ako z prípravnej fázy, tak prebiehajúcej fázy, kedy práca na projekte aktívne prebieha, až po jeho pravidelnú kontrolu udržateľnosti po už možnom využívaní napríklad vybudovanej novej cesty alebo zrekonštruovanej starej budovy. Zadanie preto znelo získať informácie od starostov o ich čerpaní dotačných titulov.

4.2 Podmienky výberu obcí

Na začiatok bolo potrebné definovať si podmienky, na základe ktorých sa budú vyberať konkrétne obce. Prvotne bolo plánom zamerať sa na obce Zlínskeho kraju a sledovanie ich čerpania krajských, národných a európskych dotačných titulov, avšak po niekoľkých schôdzkach na oddelení prípravy a realizácie projektov a následne aj s odborom strategického rozvoja kraju sa usúdilo, že starostovia obcí pravidelne komunikujú práve so strategickým odborom ohľadne krajských dotácií, a teda oni majú vedomostí ohľadne krajských dotácií dostatok. Z tohto dôvodu sa ďalšie smerovanie projektu mierilo len na národné a európske dotačné tituly.

Po vymedzení konkrétnych dotačných titulov sa rozhodlo o podmienkach výberu obcí, ktoré sa budú ďalej skúmať. Rozhodnutím bolo vybrať si 30 obcí z celého Zlínskeho kraju, čo je približne 10% obcí, pričom z každej obce s rozšírenou pôsobnosťou sa vybrali minimálne dve obce. Takýchto obcí je v Zlínskom kraji 13, a to je práve Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín a Zlín.

Ďalšou podmienkou boli obce v rozmedzí veľkosti 300 až 3000 obyvateľov, čím sa dokázali pokryť ako menšie obce, tak aj naozaj malé, pre ktoré čerpanie dotácií môže byť skutočným problémom, práve z dôvodu, že výška dotácie je častokrát nastavená na počet obyvateľov a nie podľa rozlohy, čo v prípade napr. cestnej komunikácie môžu vytvárať značnú nevýhodu.

Ďalej sa obce rozdelili podľa toho, ktoré majú starostov na poste prvé funkčné obdobie a tie, ktoré už majú starostov niekoľko funkčných období za sebou. Táto podmienka umožňuje zistiť informácie od ostrieľaných starostov, ktorí už môžu mať za sebou spracovaných, prebiehajúcich a dokonaných niekoľko dotačných titulov, a naopak zároveň aj nadviazať bližšiu komunikáciu s celkom novými starostami, ktorí môžu využiť možnosť získania nových informácií a kontaktov na krajský úrad. Pre odbor riadenia dotačných projektov bolo práve veľmi prínosné získanie informácií od oboch strán starostov, ako nových, tak aj tých, ktorí už majú množstvo skúseností.

Tabuľka 1 Zoznam navštívených obcí (vlastné spracovanie)

ORP	Navštívené obce			
Bystřice pod Hostýnem	Chomýž*	Rusava		
Holešov	Prusinovice	Roštění		
Kroměříž	Pačlavice	Zlobice*	Kostelany	
Luhačovice	Horní Lhota	Bohuslavice nad Vlárí		
Otrokovice	Halenkovice*	Pohořelice		
Rožnov pod Radhoštěm	Valašská Bystřice*	Vigantice		
Uherské Hradiště	Boršice*	Uherský Ostroh*		
Uherský Brod	Březová	Žitková		
Valašské Klobouky	Návojná	Poteč*		

Valašské Meziříčí	Krhová	Mikulůvka		
Vizovice	Lutonina	Bratřejov		
Vsetín	Lhota u Vsetína*	Seninka	Zděchov	
Zlín	Mysločovice*	Bohuslavice u Zlína*	Kašava	Hvozdná

*nový starosta

4.3 Osobné rozhovory a dotazníkové šetrenie

Nasledovalo rozdelenie si výskumnej časti projektu do dvoch častí, a to časť osobných rozhovorov, ako kvalitatívneho výskumu a časť dotazníkového šetrenia, ako kvantitatívneho výskumu.

Pre osobné rozhovory sa vybrali konkrétne obce podľa vopred definovaných podmienok a predpripravilo sa 20 otázok, ktoré sa pokladali starostom tak, aby sa čo najviac zistilo o ich čerpaní dotácií.

Dotazníkové šetrenie sa určilo pre všetky obce v Zlínskom kraji. Vytvorilo sa pomocou licencovaného programu Zlínskeho kraju LimeSurvey, kde sa pripravilo 12 otázok týkajúcich sa v prvom rade začlenenia obce podľa jej veľkosti na základe množstva obyvateľov a pokračovalo sa obdobnými otázkami ako pri osobných rozhovoroch, avšak v tomto prípade sa pripravilo pre starostov možnosť zakliknúť odpoveď, aby bol tento dotazník pre nich čo najmenším časovým zaťažením. Pre upovedomenie na dotazník sa využili možnosť upozorniť naň námestníkom hejtmana, ktorý tento dotazník spomenul pri pozvánke na stretnutie starostov a rozoslaný bol mailovou komunikáciou.

4.4 Spôsob riešenia a výsledky projektu

4.4.1 Priebeh osobných rozhovorov

Na osobné rozhovory sa vyčlenilo práve už spomínaných 30 obcí z jednotlivých ORP Zlínskeho kraja. Za týmito starostami sa osobne jazdilo, vyčlenilo sa na rozhovory s nimi v priemere 60 minút a počas stretnutí im boli pokladané vopred pripravené otázky.

Otázky dostávali na ich informovanosť ohľadne čerpania, možnosti pomoci zo strany kraju, miestnych akčných skupín, rôznych zväzov či mikroregiónov, ale aj priamo na poskytovateľov dotácií ako sú napríklad rôzne ministerstvá. Následne boli otázky smerované na vopred vytipované problémy, ktoré boli za predpokladu, že sa s nimi obce stretávajú počas projektovej dokumentácie alebo financovania vybraného projektu. Samozrejme bolo zisťované, či starostovia vnímajú aj iný, nespomenutý problém, ktorý by ich brzdil v podaní či udelení dotácie. Po problémoch dostávali otázku, či starostovia vidia nejaký priestor na riešenie týchto nedostatkov. Nasledovali otázky na realizované projekty z národných a európskych dotácií a ich financovanie. Poslednými otázkami bola snaha zistiť ako veľmi sú starostovia zbehlí v zahraničných fondoch, ich pohľad na elektromobily, eGovernment, výsadby stromov či opravy pamiatok, čím sa sledovali nedávno vyhlásené dotačné tituly.

V podstate obe varianty, ako osobné rozhovory, tak dotazníkové šetrenie, zamerané nielen na rovnakú problematiku, ale aj otázky sú totožné, avšak pri možnosti osobných rozhovorov bol predpoklad, ktorý sa aj potvrdil, že starostovia vítali možnosť priamych rozhovorov, pričom sa častokrát aj dopytovali na rôzne dotačné tituly a súvislosti s nimi.

4.4.2 Priebeh dotazníkového šetrenia

Dotazníkové šetrenie sa nesmerovalo priamo na vytipovaných starostov. Tento dotazník bol vytvorený pre získanie širších poznatkov kvantitatívnou metódou. Na základe otázok a odpovedí z neho je možné zistiť, či je respondent – starosta vo funkcii prvý rok alebo už bol zvolený viac krát, či má jeho obec do 300 obyvateľov, 301 až 3000, alebo obyvateľov v jeho obci je nad 3000. Ďalej pokračovali štandardné otázky tak, ako pri osobných rozhovoroch, avšak na tieto, z hľadiska času, starosta dostal možnosť zaklikávať odpovede.

4.4.3 Výsledky osobných rozhovorov

1. Považujete čerpanie národných a európskych dotácií za dôležitý faktor z hľadiska udržateľnosti rozvoja vašej obce?

Na 1. otázku ohľadne faktoru dôležitosti čerpania národných a európskych dotácií pre obec sme vždy dostali kladnú odpoveď. Nestalo sa jediný krát, že by starosta obce odpovedal, že dotácie nie sú dôležité pre rozvoj obce. Často sa vyskytovali doplňujúce odpovede ako je nutné čerpať dotácie, nakoľko obce majú obmedzené rozpočty, s ktorými môžu hospodáriť a len nimi nie je možné pokryť to, čo je na obci potrebné vykonať.

2. Máte k dispozícii dostatok informácií o možnostiach čerpania národných a európskych dotácií? Poprípade, z akých zdrojov tieto informácie získavate?

Druhou otázkou sa zisťovalo, či starostovia majú dostatok informácií o možnostiach čerpania dotácií a tiež na to, z akých zdrojov ich získavajú. Tu sa opäť odpovede nelíšili. Najčastejšie bolo opakované, že informácií im chodí enormné množstvo, ktoré častokrát nestíhajú čítať. Čo sa zdrojov týkalo, najčastejšie sa vyskytovali v odpovediach starostov poradenské spoločnosti, ktoré sa súčasne ponúkali spracovať projektovú žiadosť spolu s potrebnými náležitosťami konkrétneho projektu. Tu však sa narazilo na občasný problém, ktorý sa vyskytol a to, že niekedy mali starostovia skúsenosť s takými poradenskými spoločnosťami, ktoré v skutočnosti nemali také znalosti, aké boli nevyhnutné, ale to sa zistili až počas trvania dotácie, a teda buď o dotáciu obec prišla, pretože nesplnila množstvo podmienok alebo nebola ani zaradená medzi vybrané obce.

3. Chodia vám tieto informácie mailom, poprípade koľkokrát mesačne? Dokázate sa v týchto mailoch orientovať?

Na tretiu otázku, ktorá sa týkala orientácie a prehľadnosti emailov, v ktorých chodia informácie ohľadne možností čerpania sa dostali presné odpovede. Emaily chodia denne, vždy minimálne 1, niekedy aj 4 emaily denne a orientácia v nich je rôzna. Záleží podľa spoločnosti, ktorá informácie zasiela. Ďalšia vec je, že sa stávajú situácie, kedy na jeden dotačný titul príde od rôznych poradenských firiem viacero emailov, čo samozrejme môže vytvárať chaos, ale tomu sa zabrániť nedá.

4. V prípade, že máte dostatok informácií o dotačných zdrojoch, v akom čase sa k vám tieto informácie dostanú? Je to pred vyhlásením výzvy alebo až keď je výzva vyhlásená?

Štvrtou otázkou sa sledovalo, či informácie ohľadne výzvy chodia starostom pred vyhlásením výzvy alebo až vtedy, keď je výzva vyhlásená. Z odpovedí bolo jasne vidieť, či je starosta skúsený alebo nie, pretože ak by starosta vždy čakal na vyhlásenie výzvy a až následne potom začal vypracovávať projekt a všetky náležitosti, ktoré je k projektu potrebné vykonať a predložiť, časovo by to nestihol. Aj preto, bolo často odpoveďou, že starostovia si pravidelne robia prehľad a hľadajú informácie o plánovaných výzvach, a teda aj oni sami prispievajú k tomu, aby sa k nim dostali informácie čo najskôr, pretože sa štandardne zhodli, že v prípade, že sa starosta dozvie už o vyhlásenej výzve, už je neskoro na spracovávanie projektu, prípravu výberového konania, hľadanie vhodného miesta na napr. výstavbu detského

ihriská alebo na hľadanie vhodnej firmy, ktorá by prišla rekonštruovať cestu. Čím väčší projekt, tým časovo náročnejší projekt, a preto je nutnosťou jeho predpríprava ideálne v kompletnej podobe aj s povoleniami na stavbu.

5. Bola by pre vás prínosná pomoc zo strany Zlínskeho kraja, napríklad pri konzultáciách vhodných dotačných titulov pre vaše zámery, prípadne zasielanie aktuálne vyhlásených, resp. pripravovaných výziev pre obce?

Piata otázka bola zameraná na prínosnosť pomoci obciam zo strany Zlínskeho kraja pri konzultáciách vhodných dotačných titulov alebo zasielanie aktuálne vyhlásených alebo pripravovaných výziev. Drvivá väčšina odpovedí bola jednoznačne áno a starostovia by naozaj privítali akúkoľvek pomoc so žiadosťou o dotáciu. Najmä noví starostovia, ktorí prišli do funkcie len nedávno a iné vedomosti a skúsenosti s dotáciami ako takými nemajú. Pre nich by bola jednoznačne táto pomoc najprínosnejšia. No našli sa aj takí, ktorí odpovedali, a boli to práve tí starostovia, ktorí sú vo svojej funkcii už niekoľko období a majú množstvo skúseností, že pomoc zo strany kraja nevyžadujú a keď majú akékoľvek nezrovnalosti ohľadne napr. podmienok, sú schopní odkonzultovať to s kýmkoľvek, kto je v danej problematike zdatnejší ako oni sami.

6. Konzultujete s niekým vaše konkrétne zámery vo vzťahu ku financovaniu zámeru z národných alebo európskych dotácií ešte pred vyhlásením výzvy? (Za predpokladu konzultácie minimálne s miestnou akčnou skupinou – ako často zasielate zámery ku konzultáciám, týka sa to len dotačných titulov, ktoré oni sami administrujú? Zasielate pravidelne zoznam projektových zámerov na základe požiadavkou MAS?)

Šiesta otázka sledovala konzultácie konkrétnych zámerov starostov s niekým kompetentnejším ako oni sami, napr. MASky (Miestne akčné skupiny), ktorých prácou je zber dotačných titulov a ich administrácia. Tu sa odpovede líšili podľa konkrétnej MASky, v ktorej sa daná obec nachádzala. Niektorí starostovia si prácu MAS nevedeli vynachváliť, naopak, niektorí starostovia tvrdili, že v kontakte sú, ale nejakej veľkej pomoci sa nedočkali. V tom lepšom prípade boli MASky schopné administratívne vyriešiť všetko, čo sa ich administrujúcich projektov týkalo. Súčasne sa podarilo dozvedieť, že niektoré MASky aj zbierajú zoznam projektových zámerov, o ktoré majú obce záujem a vedia sa starostom ozvať, ak sa plánuje výzva na niečo, čo je pre ich obec vhodné.

7. Máte spracovaný nejaký dokument rozvoja obce?

Siedmou otázkou sa zisťovalo na spracovanie strategického dokumentu rozvoja obce. V tomto prípade bola vždy kladná odpoveď, pretože starostovia sú oboznámení s potrebou mať vypracovaný aktuálny rozvojový dokument obce pre potreby splnenia požiadaviek veľkého množstva dotačných titulov.

8. Máte momentálne nejaké prioritné zámery, na ktoré by ste mohli využiť dotačné tituly?

9. Aká je pripravenosť vašich projektov pre prípadné dotačné tituly, ako je projektová dokumentácia, stavebné povolenia, štúdia uskutočniteľnosti, atď.?

Ôsma a spoločne aj deviata otázka sledovala pripravenosť prioritných zámerov, ktoré by boli možné okamžite použiť, keby bola vyhlásená výzva. Štandardne bolo odpovedané, že obce vždy majú niečo po ruke, čo by mohli použiť, pretože často krát obce nemajú len jednu alebo dve veci, ktoré sú vhodné na opravu, revitalizáciu či výstavbu. Avšak stretnúť sa podarilo aj so situáciou, kedy prišiel nový starosta do funkcie, ktorého predchodca bol človek, ktorý dotácie nevyužíval, a teda nemal ani predpripravené žiadne projekty, tým pádom nový starosta nemá nič, čo by aktuálne mohol použiť alebo dopracovať.

10. Komunikujete s poskytovateľmi dotácií o možnom financovaní vášho zámeru?

Desiata otázka, ktorá sledovala komunikáciu medzi poskytovateľmi dotácií bola zameraná nato, či starosta komunikuje priamo s poskytovateľmi alebo sa tomu vyhýba a komunikuje len s osobami, ktoré sú ochotné mu žiadosť spracovať. V odpovediach sa opakovalo, že pokiaľ ide o národné dotácie, komunikácia s poskytovateľmi je ešte možná, no v prípade európskych dotácií, komunikácia priamo s poskytovateľmi je takmer až nemožná a nielen z dôvodu jazykovej bariéry, ale skôr tej administratívnej.

11. Využívate školenia/semináre/prednášky ohľadne poskytovania dotácií, prípadne ohľadne konkrétnej výzvy?

V poradí 11. otázka sa zameriavala na využívanie rôznych školení, seminárov, prednášok ohľadne dotácií, prípadne konkrétnych výziev. V tejto otázke sa odpovede delili na 50%. Polovica opýtaných starostov odpovedala, že sú radi za každú informáciu a každá informácia im je dobrá. Našli sa však aj takí, ktorí hovorili, že pár školení už majú za sebou a nie sú celkom efektívne. Problém videli v čase, ktorý museli stráviť pri preprave na dohodnuté miesto, ale tiež aj v čase, ktorý seminár trval, niekedy v počte niekoľkých hodín a pritom len pár minút bolo pre daného starostu naozaj využiteľné.

12. Využívate pri získavaní dotácií služby externých subjektov (poradenských spoločností)? Pokiaľ áno, na aké činnosti? (Například konzultácie konkrétnych zámerov, hľadanie vhodných dotačných titulov, spracovanie žiadosti, povinných príloh – štúdia uskutočniteľnosti, podávanie žiadosti?)

Dvanásta otázka sa pýtala na využívanie externých subjektov na získavanie dotácie. Touto otázkou bola snaha zistiť, či starostovia idú do čerpania dotácie samostatne alebo o ňu žiadajú pomocou subjektov mimo úrad a ak áno, na čo konkrétne tieto služby využívajú. Opäť boli odpovede takmer totožné a to, že v prípade, že šlo o dotácie, ktoré boli spracované krajom, nebol žiadny problém v tom, aby ich starosta vyplnil sám, poprípade s pomocou účtovníčky obce. Ak však šlo o európsku dotáciu, žiadny starosta sa nepriznal, že by o dotáciu žiadal sám. Všetci to odôvodňovali zložitou európskych dotácií.

13. S akými bariérami sa stretávate pri využívaní národných a európskych dotácií?

Například:

- a. Nedostatok financií na spolufinancovanie projektov**
- b. Nutnosť pred financovania projektov**
- c. Nedostatočne kvalifikovaný personál na administráciu projektov z dotácií**
- d. Neprehľadnosť dokumentácie k jednotlivým výzvam**
- e. Prílišná byrokracia pri administrácií projektov**
- f. Veľká zodpovednosť pri realizácii projektov z dotácií z dôvodu nastavenia pravidiel jednotlivých dotácií**
- g. Prípadne iné ďalšie bariéry?**

Trinásta otázka bola najrozšírenejšou a pre projekt najdôležitejšou otázkou celého rozhovoru. Zámerom bolo dozvedieť sa, s akými bariérami sa starostovia stretávajú pri využívaní národných a európskych dotácií. Vopred sa predefinovalo pár, ktoré boli považované za najväčšie bariéry, ktoré bránia v uspeší o vypracovanie projektu podporeného dotáciou.

Ako úplnú samozrejmosť bolo vnímané a aj potvrdené, že bariérou pre vysúťaženie dotácie je nedostatok financií na spolufinancovanie projektov. Ide najmä o to, že rozpočty obcí sú veľmi obmedzené a alokácie na výzvy sú čím ďalej, tým menšie. Z toho prirodzene vyplýva

a je predpoklad, že dotácie budú využívané menej a menej, ale nie preto, že by neboli využiteľné, ale preto, že ich dostane menej žiadateľov kvôli nízkej alokácií, ktorá sa veľmi rýchlo rozdelí.

Ako ďalšiu bariéru sa vnímala nutnosť pred financovania projektov, čo rovnako bolo potvrdené, ale nie v 100%. Ide totiž o to, že niektoré dotácie sú možné čerpať aj tzv. ex-ante, čiže priebežne žiadateľ dokladá vypracovanú dokumentáciu a rovnako priebežne sú mu zasielané financie na konkrétny dotačný zámer. V prípadoch, kedy je financovanie ex-post, čo je financovanie najčastejšie u európskych dotácií, je to pre malé obce a veľké projekty absolútne nerealizovateľné, pretože by obec minula niekedy viac ako niekoľko ročné rozpočty obcí na jeden jediný projekt a to je práve dôvod, pre ktorý sa niektorí starostovia nepúšťajú do európskych dotácií.

Nedostatočne kvalifikovaný personál sa navrhlo ako bariéru z toho dôvodu, že v bežnej praxi je na obci len pár úradníkov, ktorý s dotačným managementom nemajú žiadne skúsenosti, a tak bolo pre nás predpokladateľné, že obce budú mať v tomto smere nedostatky. Tu sa však obce rozdelili na dva tímy. Jeden bol ten, ktorý s názorom súhlasil a druhý, ktorý síce potvrdil predpoklad v tom, že kapacity na spracovávanie dotačných titulov obec nemá, avšak vedia si poradiť poradenskými firmami, preto definovanú bariéru nevnímajú ako niečo, čo by ich malo brzdiť v čerpaní o dotáciu. Skôr vidia iné nedostatky a s týmto si, v prípade, že sa rozhodnú, že o daný projekt zabojujú, dokážu poradiť.

Ako neprehľadnosť dokumentácie nevyšlo, že by to bol najväčší problém z pohľadu čerpania. Starostovia to odôvodňovali najmä tým, že informácie si vedia vyfiltrovať podľa vlastných kritérií a veľká pomoc im sú poradenské firmy.

Naopak prílišná byrokracia bola okamžitým súhlasom každého starostu, s ktorými sme sa stretli. Často sa dialo, že práve byrokracia bol problémom v akejkolvek časti dotácie. Či už len pri vyplňaní žiadosti, množstve dokladajúcich dokumentov, ktoré sú povinné pre uznanie dotácie. Starostovia sa často aj rozrozprávali o konkrétnych prípadoch, kedy o strhnutí časti alokácie rozhodovali centimetre na podlahe či veľkosti kontajneru, pretože sa to vymykalo presnej podmienke na dotačnom titule. Vnímali tiež to, že firmy pri zmienke o dotácii dokázali predložiť iný cenník.

Pri spomenutí veľkej zodpovednosti pre realizácii projektov z dôvodu nastavenia prísnych pravidiel bolo často povedaných niekoľko výrazov ako sú starostovia „jednou nohou v base“, pretože pod všetko sa podpisujú práve oni a práve oni sú zodpovední a berú následky

na svojich pleciach. Nehovoriac o tom, že keď sa jedná o malú obec, kde každý každého pozná, je náročné sa ľuďom len tak vyhnúť, pretože obyvatelia obce kľudne prídu za ním domov riešiť svoje problémy, na ktoré starosta musí nájsť riešenie. A mnoho krát ide aj o konflikt medzi obyvateľom, ktorému sa nepáči napr. výstavba cyklotrasy v blízkosti jeho pozemku a starosta sa musí danou situáciou zaoberať.

Ďalšie bariéry neboli spomínané.

14. Poznáte nejaké opatrenia, vďaka ktorým by sa dali tieto bariéry eliminovať?

Čo sa však týka otázky č. 14, ktorou sa informovalo na opatrenia, ktoré by starostovia vedeli spomínané bariéry eliminovať, obzvlášť ma zaujal jeden nápad. Šlo o to, že by sa mohli zrušiť aktuálne podmienky pre žiadosť o dotáciu, ale boli by prerozdelené medzi obce na základe rôznych kritérií, a to nielen podľa veľkosti obyvateľstva, ale aj podľa rozlohy obce. Rozloha obce rozhoduje napr. v situácii, kedy obec chce opraviť miestnu komunikáciu, ale alokácie sú obmedzené, tým pádom môže opraviť len toľko, koľko vyjde. Naopak, keby boli alokácie podľa rozlohy, bola by možnosť využiť toľko financií, koľko by bolo nutné na konkrétnu trasu. Obce by si tak pracovali na tom, čo je pre nich dôležité a podstatné a nemuseli by sa sústreďovať na to, čo je vo výzvach ponúkané. Vyhli by sa tak ohýbaniu projektov podľa toho, na čo je aktuálne výzva, pretože sa pravidelne priznali, že niekedy museli, z dôvodu splnenia podmienok výzvy, využiť projekt aj nie nato, načo ho pôvodne chceli využívať a čakali len na ukončenie doby udržateľnosti, čo je jednoznačný nezmysel.

Ďalej boli často spomínané následné opatrenia:

- Jednotný dotačný systém, jednotné pravidlá (aspoň pre národné dotácie)
- Zjednodušenie podmienok výziev
- Financovanie ex-ante
- Zvýšenie rozpočtového opatrenia (viac financií do rozpočtu obcí)
- Sprehľadnenie stránok poskytovateľov dotácií
- Pomoc obciam zo strany štátu/kraju – poradenský servis na kraji

15. Aké projekty ste realizovali v predchádzajúcich 8 rokoch z národných a európskych dotácií? (Ich zamerania a dotačný titul)

15. otázka bola najmä určená pre potvrdenie si čerpanie obce, nakoľko šlo skôr o prehľad vo vypracovaných dotačných tituloch. Tu bolo vidieť, či je starosta zapálený pre dotácie a

snaží sa čerpať čokoľvek sa dá, ako bolo možné vidieť u niektorých starostov, kde sa mohli pochváliť až desiatimi dotačnými titulmi v priebehu jedného roka a potom boli obce, štandardne tie, u ktorých sa pravidelne menil starosta obce, kde buď nečerpali absolútne nič, pretože nechceli alebo sa ich báli alebo, ak aj čerpali, tak nový starosta nemal dostatočný prehľad a informácie, čiže nevedel odpovedať. Najčastejšie sa však objavovali dotačné tituly z Ministerstva pre miestny rozvoj a najmenej časté boli akékoľvek európske dotácie kvôli administratívnej náročnosti projektu.

16. Financujete tieto projekty z rozpočtu obce alebo si nato beriete úver či pôžičku?

Otázka č. 16 zisťovala, či obce majú tendenciu financovať projekty z vlastných zdrojov alebo na dofinancovanie využívajú aj bankové služby. Odpoveď záležala najmä od toho, či obec má vo vlastníctve niečo, z čoho by mohla mať pravidelné príjmy, a teda úver nie je pre takúto obec úplne cestou alebo v prípade, že obec nevlastnila majetky, ktoré by ovplyvnili ich rozpočet, starosta si obhájil argument využitia pôžičky aj za cenu zadlženia obce. Najčastejšie sa však starostovia vyjadrovali, že ak im to situácia dovoľuje, snažia sa financovať projekty z vlastných zdrojov. V prípade, že to možné nie je, snažia sa s bankami dohodnúť na úveroch, ktoré okamžite po vyplatení dotácie vyplatia banke.

17. Poznáte nasledujúce dotačné tituly zamerané pre obce – Vyšehradský fond, EHP Nórsko, Komunitárne programy financované európskou komisiou?

Otázka zaoberajúca sa Vyšehradskými fondami, Nóorskymi fondami či programy financované Európskou komisiou boli skôr len tak nastrelené pre predstavu, do akej hĺbky sú starostovia oboznámení so zahraničnými možnosťami čerpania. V tomto prípade sa dostávali pravidelne negatívne odpovede, kedy krútili hlavou, že o ničom takom nepočuli a ak niekto zareagoval, tak jedine na Nórske fondy, kde koniec koncov to skončilo na jazykovej bariére, keďže tieto fondy sa žiadajú v angličtine.

18. Vedeli ste o vyhlásených výzvach na kyberbezpečnosť a eGovernment v rámci IROP? Prípadne plánujete niečo v týchto oblastiach?

Nasledujúca otázka bola pre mňa osobne veľkým prekvapením. Nestretla som sa totiž s tým, že by starosta na otázku na kyberbezpečnosť alebo eGovernment odpovedal so záujmom čokoľvek na obci v týchto témach riešiť. Samozrejme, argumenty o malých obciach sú pochopiteľné, ale skutočne sa nenašiel starosta, pre ktorého by toto bolo téma, ktorou by sa vo svojej obci zaoberal.

19. Viete o vyhlásenej výzve na napríklad zaobstaranie elektromobilov alebo výsadbu stromov?

Predposledná otázka spojená s elektro mobilitou a výsadbou stromov bola väčšinou rovnaká odpoveď. Výsadbu stromov, ak nato obec našla priestor, už zrealizovala v minulosti a téma ohľadne elektro mobilov bola tabu. V prvom rade bol dôvodom terén, v akom sa Zlínsky kraj nachádza, alebo teda zhodou okolností náhodný výber obcí, ktoré sa skôr nachádzali v kopcoch, ale tiež aj veľmi nízka alokácia na kúpu nového elektro mobilu a súčasne aj ekologické zbavenie sa momentálneho obecného vozidla, ktoré v častých prípadoch bolo možné využívať ďalej, avšak podmienky výzvy to nepovoľujú.

20. Viete o plánovanej výzve zameranej na opravu pamiatok – Havarijný program?

Posledná, 20. otázka sa pýtala na havarijný program pre opravu pamiatok, no vzhľadom k tomu, že častejšie sa dostávali odpovede, že obec nevlastní žiadnu kultúrnu pamiatku, starostovia ani nemali dôvod zisťovať si informácie ohľadne opravy pamiatok. Ak však sa našla obec, ktorá mala kultúrnu pamiatku a aj by mohla byť zrekonštruovaná zo spomínaného programu, nebol to prioritným zámerom starostu, a teda ani obce nato, aby sa do projektu pustili.

4.4.4 Výsledky dotazníkového šetrenia

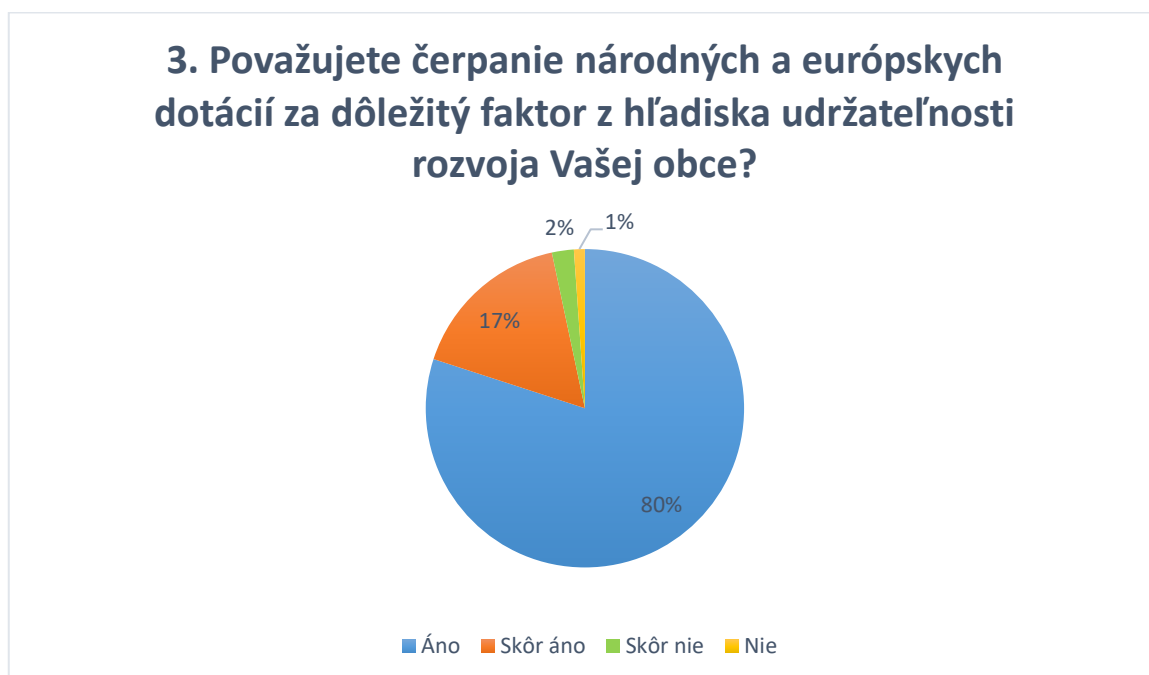
Dotazníkové šetrenie bolo zodpovedané od 90 starostov Zlínskeho kraja. Konkrétne na dotazník zodpovedali starostovia týchto obcí: Babice, Bánov, Bařice-Velké Těšany, Bělov, Bohuslavice nad Vlárí, Bohuslavice u Zlína, Boršice, Branky, Bratřejov, Březová, Brumov-Bylnice, Brusné, Břest, Bystřice pod Hostýnem, Cetechovice, Dešná, Halenkovice, Haluzice, Horní Lhota, Horní Lideč, Hřivínův Újezd, Hutisko-Solanec, Hvozdná, Chomýž, Choryně, Chropyně, Jablůnka, Jarcová, Kaňovice, Kašava, Korytná, Kostelany, Kostelec u Holešova, Krhová, Kroměříž, Kudlovice, Kunovice, Lhota u Vsetína, Lopeník, Ludkovice, Luhačovice, Lukov, Litenčice, Lutonina, Mikulůvka, Míškovice, Modrá, Mysločovice, Návojná, Nedachlebice, Neubuz, Ořechov, Pačlavice, Petřůvka, Počenice-Tetětice, Podolí, Pohořelice, Popovice, Prusinovice, Poteč, Pozlovice, Ratiboř, Rudimov, Roštění, Rusava, Seninka, Slavkov, Slavkov pod Hostýnem, Staré Město, Střilky, Sušice, Študlov, Tlumačov, Topolná, Tučapy, Uherské Hradiště, Uherský Ostroh, Ústí, Valašská Bystřice, Valašské Klobouky, Vidče, Vigantice, Zborovice, Zděchov, Zlobice, Žalkovice, Želechovice nad Dřevnicí, Žitková.

Obrázok 3 Grafické znázornenie otázky č.2 (vlastné spracovanie)

2. otázka:

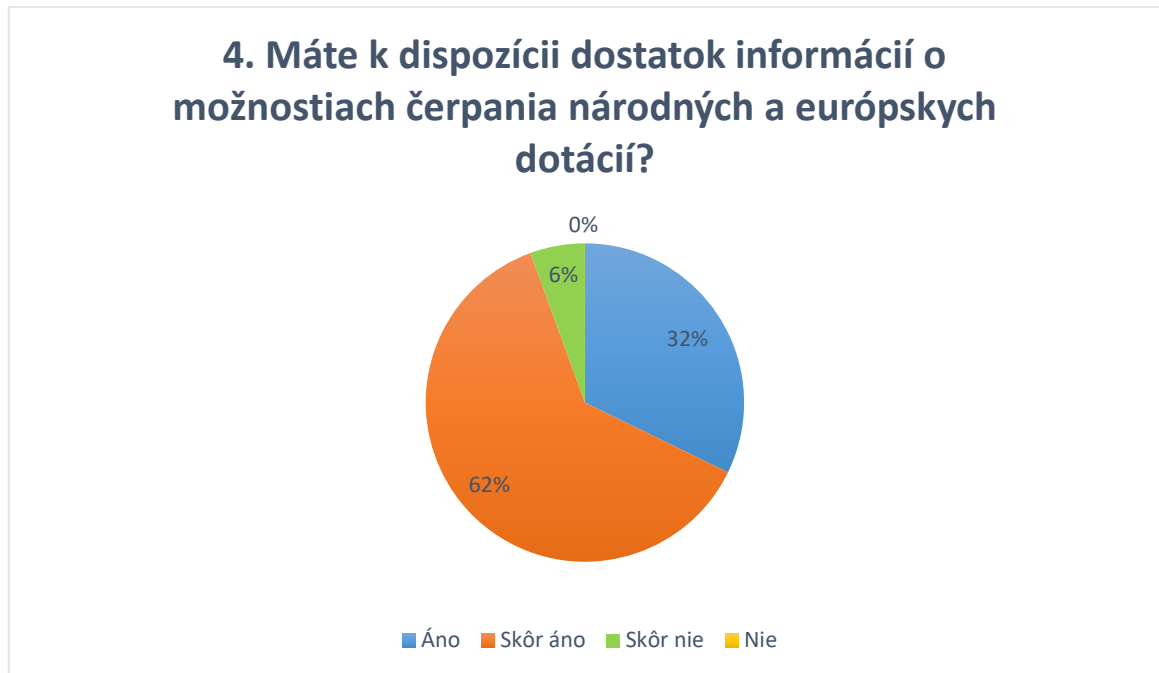
Takmer 80% opýtaných starostov tvorilo starostov obcí z rozmedzia počtu obyvateľov 301-3000, čo vo veľkom množstve boli aj starostovia, ktorých sme obišli v rámci osobných rozhovorov. 11% obsahovalo odpovedí od starostov obcí v rozmedzí do 300 obyvateľov a zvyšných 10% tvorilo odpovede od starostov obcí s množstvom obyvateľstva nad 3000.

Obrázok 4 Grafické znázornenie otázky č.3 (vlastné spracovanie)

3. otázka:

Až 80% opýtaných starostov odpovedalo, že jednoznačné áno pre udržateľnosť čerpania národných a európskych dotácií ako dôležitý faktor pre udržateľnosť rozvoja obce. 17% odpovedalo, že skôr áno a ďalej len 2% skôr nie a 1% nie.

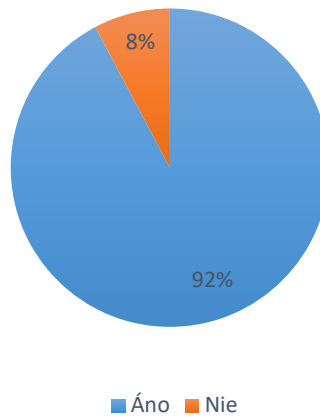

Obrázok 5 Grafické znázornenie otázky č.4 (vlastné spracovanie)

4. otázka:

V odpovedi na 4. otázku najviac prevládala odpoveď so 62% a to, že starostovia hodnotia dostatok informácií na úrovni „skôr áno“. Rozhodné áno považuje 32% opýtaných a 6% opýtaných reaguje na ich dostatok informácií ku dotáciám na úrovni skôr nie. Ani jeden zo starostov nereagoval na odpoveď možnosťou nie.

5. Bola by pre Vás prínosná pomoc zo strany Zlínskeho kraju, napr. pri konzultácii vhodných dotačných titulov pre Vaše zámery?

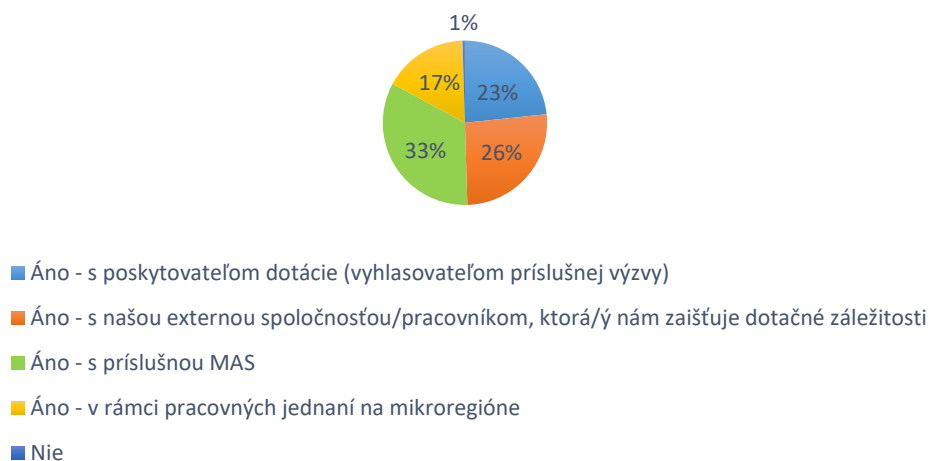

Obrázok 6 Grafické znázornenie otázky č.5 (vlastné spracovanie)

5. otázka:

92% starostov označilo, že by privítali pomoc zo strany Zlínskeho kraju. 8% naopak označilo, že o pomoc nestoja.

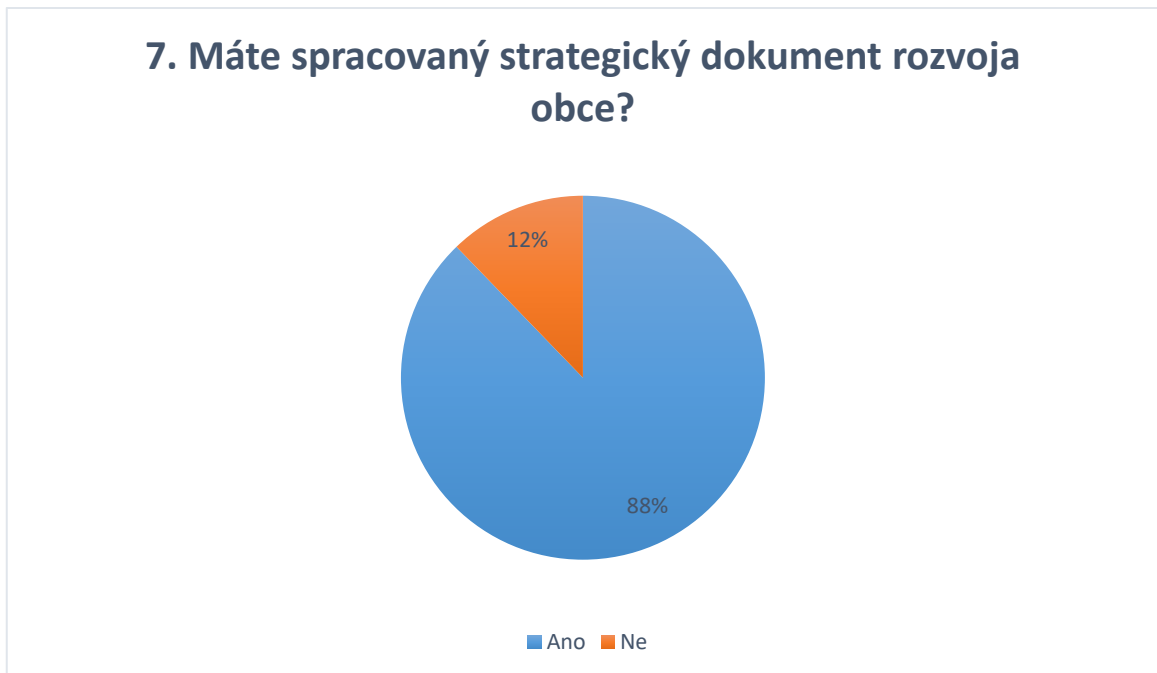
6. Konzultujete s niekym Vaše konkrétne zámery vo vzťahu k financovaniu zámeru z národných alebo európskych dotácií?

Obrázok 7 Grafické znázornenie otázky č.6 (vlastné spracovanie)

6. otázka:

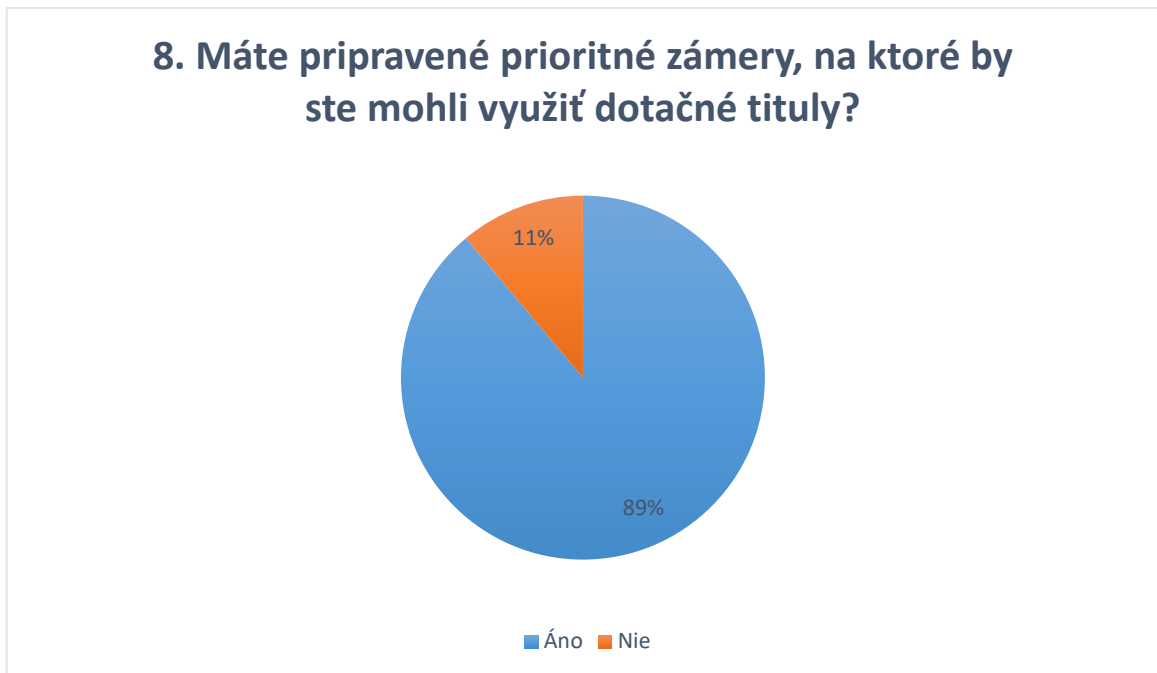
Pri tejto otázke bolo možné zvoliť viacero odpovedí. Najčastejšou označenou odpoveďou vyšlo, že starostovia v 33% využívajú konzultácie v spolupráci s MAS. Ako 2. najčastejšiu odpoveď označovali v 26% externú spoločnosť, poprípade pracovníka, ktorý im zabezpečuje dotačné záležitosti. Ďalej v 23% to boli samotní poskytovatelia dotácie a v 17% sa starostovia zhodli na komunikácii s mikroregiónom. 1% z opýtaných zadalo možnosť „nie“.

Obrázok 8 Grafické znázornenie otázky č.7 (vlastné spracovanie)

7. otázka:

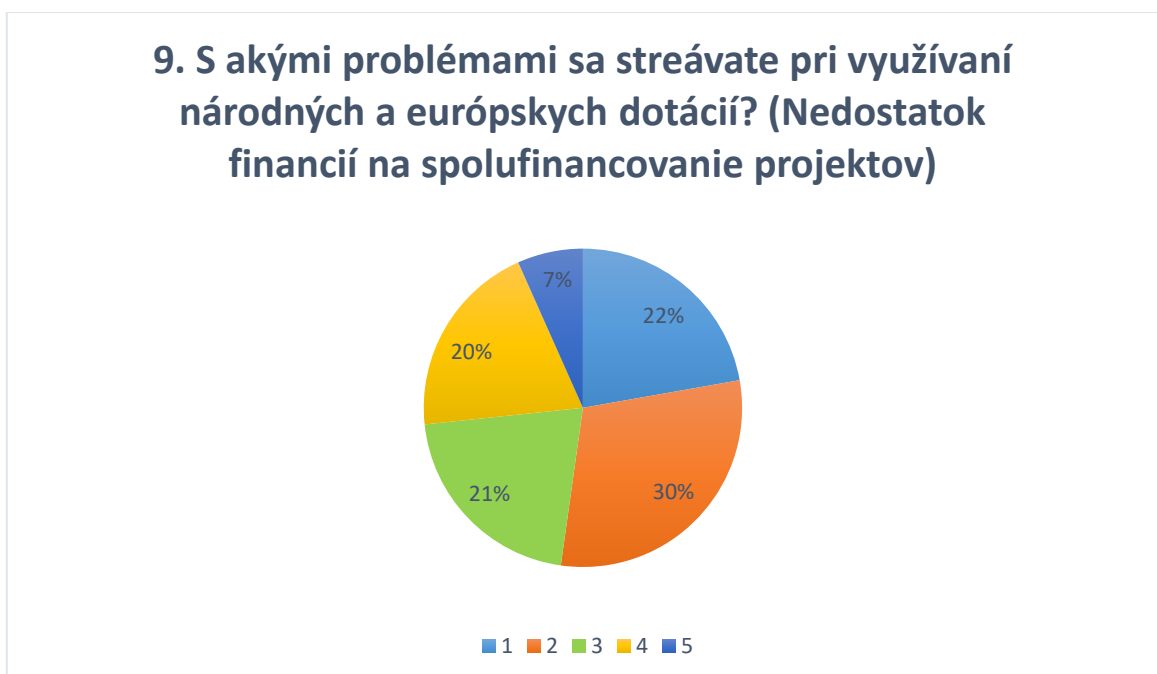
V 88% sa starostovia zhodli, že majú vypracovaný strategický dokument rozvoja obce. V 12% ho spracovaný nemajú.

Obrázok 9 Grafické znázornenie otázky č.8 (vlastné spracovanie)

8. otázka:

Totožné odpovede starostov ako u predchádzajúcej otázky. V 89% starostovia majú pripravené ich prioritné zámery a len v 11% tieto zámery pripravené obce nemajú.

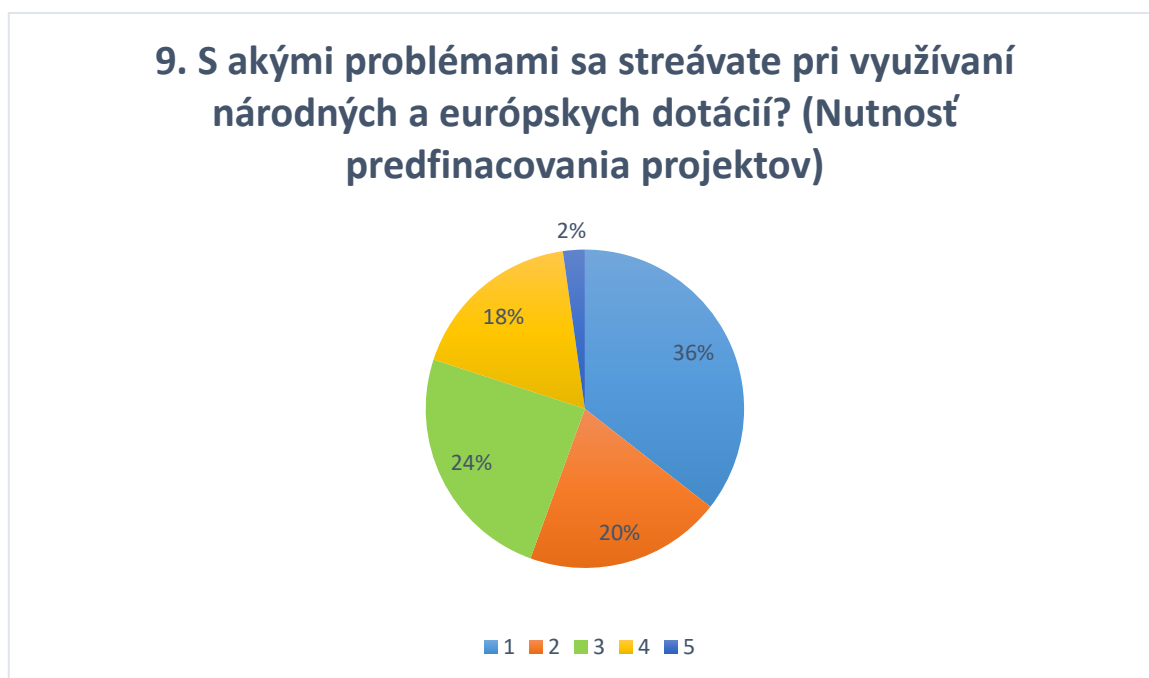

Obrázok 10 Grafické znázornenie otázky č.9a (vlastné spracovanie)

9. otázka bola rozdelená na 7 pod otázok. 1. z nich je zameraná na ohodnotenie nedostatku financií na spolufinancovanie projektov:

Hodnotenie v otázke č. 9 bola na základe dôležitosti známkou 1-5, pričom 1 znamená najdôležitejšie a 5 najmenej dôležité.

Hodnotou 1 považuje tento problém 22% starostov, hodnotou 2 považuje 30% starostov, hodnotou 3 považuje 21% starostov, hodnotou 4 považuje 20% starostov a hodnotou 5 považuje 7% starostov.

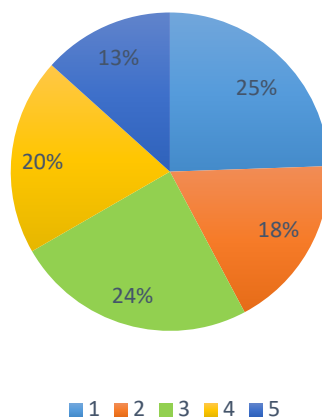

Obrázok 11 Grafické znázornenie otázky č.9b (vlastné spracovanie)

9. otázka a jej 2. pod otázka zameraná na nutnosť pred financovania projektov:

Najčastejšou odpoveďou a tiež odpoveďou s hodnotou 1 bola označená 36% starostov. Hodnotu 2 označilo 20% starostov, hodnotu 3 označilo 24%, hodnotu 4 označilo 18% a hodnotu 5 označili 2% starostov.

9. S akými problémami sa stretávate pri využívaní národných a európskych dotácií? (Nedostatočne kvalifikovaný personál na administráciu projektov)

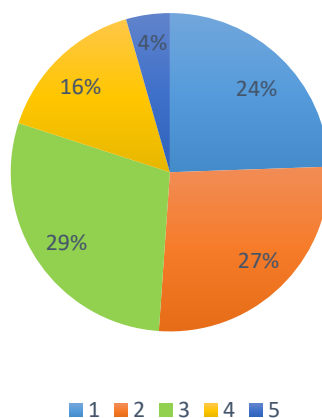

Obrázok 12 Grafické znázornenie otázky č.9c (vlastné spracovanie)

9. otázka a jej 3. pod otázka zameraná na nedostatočný kvalifikovaný personál na administráciu projektov:

Najčastejšou odpoveďou bola hodnota 1 s podielom 25% a hodnota 3 s podielom 24% odpovedí od starostov. Hodnota 2 odpovedalo 18% starostov, hodnotu 4 odpovedalo 20% starostov a hodnotu 5 odpovedalo 13% starostov.

9. S akými problémami sa streávate pri využívaní národných a európskych dotácií? (Neprehľadnosť dokumentácie k jednotlivým výzvam)

Obrázok 13 Grafické znázornenie otázky č.9d (vlastné spracovanie)

9. otázka a jej 4. pod otázka so zameraním na neprehľadnosť dokumentácie k jednotlivým výzvam:

Hodnotu 1 zaznačilo 24% starostov, hodnotu 2 označilo 27% starostov, hodnotu 3 označilo najväčší podiel starostov, a to 29%, hodnotu 4 označilo 16% starostov a hodnotu 5 označilo 4% starostov.

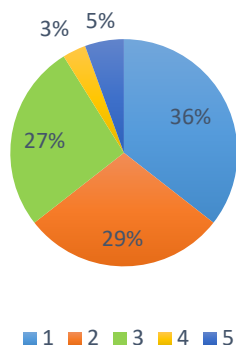

Obrázok 14 Grafické znázornenie otázky č.9e (vlastné spracovanie)

9. otázka a jej 5. pod otázka so zameraním na prílišnú byrokraciu pri administrácii projektov:

Jednoznačne najčastejšou odpoveďou bola hodnota 1, a to v 56% opýtaných starostov. Hodnotu 2 zadalo 22% opýtaných starostov, hodnotu 3 zadalo 15% opýtaných starostov, hodnotu 4 zadalo 6% opýtaných starostov a hodnotu 5 zadalo 1% opýtaných starostov.

9. S akými problémami sa stretávate pri využívaní národných a európskych dotácií? (Veľká zodpovednosť spojená s realizáciou dotačných projektov z dôvodu zložitého nastavenia pravidiel jednotlivých dotácií)

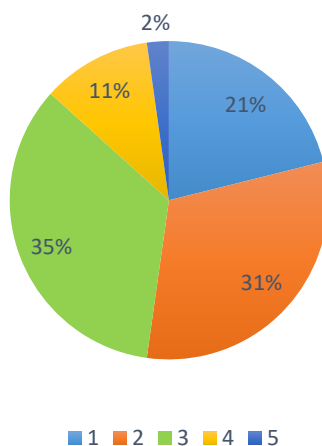

Obrázok 15 Grafické znázornenie otázky č.9f (vlastné spracovanie)

9. otázka s 6. pod otázkou zameraná na veľkú zodpovednosť spojenú s realizáciou dotačných projektov z dôvodu zložitého nastavenia pravidiel jednotlivých dotácií:

Najčastejšou odpoveďou starostov bola hodnota 1 a to v 36% prípadoch. Ďalej nasledovala hodnota 2 v 29% prípadoch, hodnota 3 v 27% prípadoch, hodnota 4 v 3% prípadoch a hodnota 5 v 5% prípadoch.

9. S akými problémami sa stretávate pri využívaní národných a európskych dotácií? (Nedostatok času na prípravu a realizáciu projektov)

Obrázok 16 Grafické znázornenie otázky č.9g (vlastné spracovanie)

9. otázka a jej 7. pod otázka so zameraním na nedostatok času na prípravu a realizáciu projektov:

Hodnotu 1 označilo 21% starostov, hodnotu 2 označilo 31% starostov, hodnotu 3 označilo 35% starostov, hodnotu 4 označilo 11% a hodnotu 5 označilo 2% starostov.

Na 10. otvorenú otázku, ktorá znela: „Stretávate sa s inými problémami pri využívaní národných a európskych dotácií?“ zodpovedalo 35 starostov a ich odpovede sú priložené v nasledujúcich dvoch obrázkoch. Touto otvorenou otázkou bola starostom daná možnosť uviesť iné problémy, s ktorými sa stretávajú pri príprave a realizácií spolufinancovaných z dotácií. Medzi odpoveďami, ktoré sa opakovali najčastejšie, patria tieto:

- Zameranie výziev neodpovedá potrebám obcí
- Nízke alokácie výziev, nízke miery dotácií
- Nedostatočný čas na prípravu žiadostí
- Nezmyselne nastavené pravidlá výziev (niekedy ich nie je možné splniť, a tak nútia projekty ohýbať pre potreby obcí)

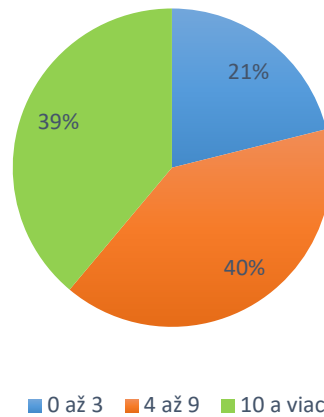
ID	Odpověď
9	Malá alokace, nízké procento dotace u některých programů, přísné podmínky pro získání dotace
13	Ne
15	Priority a zaměření dotačních výzev neřeší vždy potřeby obce.
17	Spiše ne
18	nevím
22	- nízká míra podpory, z toho pramenící nezáměr, - nízká celková alokace, z toho pramenící nízká možnost podpory.
23	Připravíme projekt, žádost a dotaci nedostaneme... Změny pravidel v době udržitelnosti.
26	ano
29	Ne
31	Konkrétnost dotační podpory by měla či by mohla mít větší -širší spektrum podporovaných akcí, třeba v oblasti venkova.
34	Dlouhé řešení od vyhlášení, odevzdání po vyhodnocení - někdy více jak 13 Měsíců !!!! Příliš dlouhé proplacení - u některých projektů dojdou finance na účet po 2 LETECH !!!!!!!!!
40	Dotační tituly jsou někdy vypisovány na projekty, které zrovna nejsou prioritou obcí. Příklad: 16 let se marně snažíme sehnat dotační titul na výstavbu menší tělocvičny pro naši Základní školu a spolky. Náklady na výstavbu cca 14 mil. Kč. Když už jsme žádali přes MF ČR, tak jsme zůstali pod čarou.
43	zatím ne, jsem ve funkci jen krátce
46	Někdy ne příliš jasné podmínky (často se i mění)
51	Nastavené okruhy možnosti dotačních titulů mnohdy neodpovídají potřebám obecních samospráv.
53	Zatím jako nová starostka se v této problematice teprve začínám orientovat.
57	odpověď obsažena v otázce 9
60	Alokace finančních prostředků by měla být více akceptovat požadavky a potřeby žadatelů, pokud alokace vychází z

Obrázok 17 Zoznam odpovedí na otázku č.10a (vlastné spracovanie pomocou LimeSurvey)

	přání poskytovatelů dotací (především dotace EU), pak se desetimiliardové částky vrací...
61	Nedostatek času na přípravu žádosti po zveřejnění podmínek. Zejména aktuálně u evropských dotací, kdy podmínky jsou zveřejněny až s výzvou a po jejím vyhlášení je to boj o minuty, než se vyčerpá alokace.
66	Oblast veřejných zakázek a souvisejících požadavků poskytovatelů dotací; komplikované el. systémy pro podávání a administraci projektů u různých poskytovatelů; důraz na dodržování termínů a povinností určených zadatelům, méně už na to, co má stíhat a provádět poskytovatel dotace
67	Monitorovací zprávy
70	Problémy s realizačními firmami.
75	Způsoby podávání žádostí formou "útoku na server" a závodu v klikání.
76	ne
80	Dlouhá čekací doba na proplacení dotací, nedostatečná alokace v některých výzvách (např. MMR místní komunikace) a s tím související přetlak žádostí
91	Ne lze jednoduše odpovědět, každý projekt je specifický...
92	- u některých výzev nešťastně nastavený systém "kdo dřív přijde, ten dřív mele", který nepřeje kvalitním projektům
94	Ne
103	Ne předvídatelnost, pak krátká doba na dostatečnou a fundovanou přípravu. Nutnost vyrábět projekty tzv. "do šuplíku".
111	System. Krátká doba výzvy a krátká doba na realizaci projektu. V žádostech o dotace nás nutí lhát proto, abychom vyhověli podmínkám výzvy. Neinformují mě, proč nás vyřadí.
113	Nesmyslně nastavená pravidla, nesmyslné důvody k vyřazení, neschopnost komunikovat, není vůle konzultovat - osobní setkání, nepřijmou, MMR - hrozná komunikace, arogance, nesmyslné termíny, následná kontrola - udržitelnost projektu, rozdílné podmínky jednotlivých ministerstev, změny pravidel v průběhu
114	Někdy jsou podmínky udržitelnosti extrémně náročné splnit, a když je málo peněz, termíny jsou pak šibeniční. Všechno je o penězích. Třeba když chceme udělat na škole více věcí, jako rozšíření školy a rekonstrukce střechy, na každou věc je potřebné vypracovat projekt a současně i výběrové řízení. Při alokacích by se mohla zohlednit rozloha obce a ne množství obyvatel.
115	Samé negativní zkušenosti, nesmyslně nastavené podmínky pro splnění.
124	OPŽP, dokládání dodatečných dokladů v rámci ŽOP, pořád něco chybí (podpisy např. rozpočtu
128	ISKP+ - nefunkční při překčení (výzva ZŠ IRDP - spadl

Obrázok 18 Zoznam odpovedí na otázku č.10b (vlastné spracovanie LimeSurvey)

11. Koľko projektov ste približne realizovali v predchádzajúcich 8 rokoch z národných a európskych dotácií?

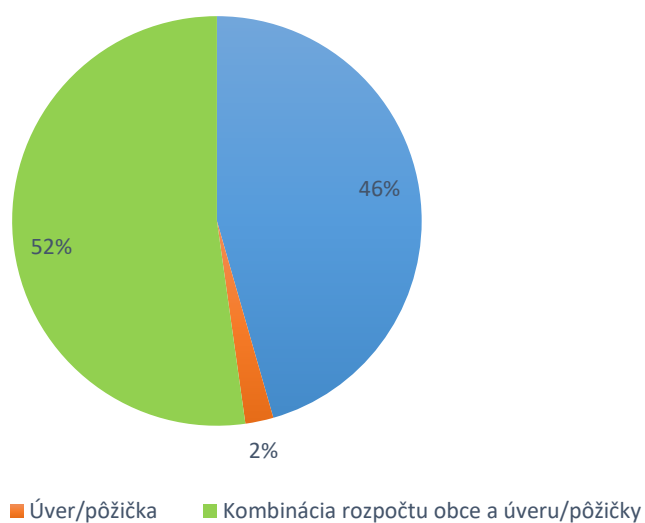

Obrázok 19 Grafické znázornenie otázky č.11 (vlastné spracovanie)

11. otázka:

V 21% zodpovedaných sa starostovia zhodli, že vypracovali za obdobie posledných 8 rokov do 3 projektov. Vo zvyšných 2 odpovediach sa v podiele takmer zhodli, a to v 40% zodpovedaných odpovedí označili starostovia odpovede 4-9 a v 39% 10 a viac projektov.

12. Akým spôsobom financujete tieto projekty?

Obrázok 20 Grafické znázornenie otázky č.12 (vlastné spracovanie)

12. otázka:

Najčastejšou odpoveďou v 12. otázke bolo v 52% opýtaných starostov, že pri financovaní projektov využívajú kombináciu rozpočtu obce a úveru alebo pôžičky. V 46% to bola odpoveď, že využívajú čisto len rozpočet obce a v 2% odpovedí starostovia využívajú len úver alebo pôžičku.

5 NÁVRHOVÁ ČASŤ

V tejto kapitole je návrhová časť projektovej časti diplomovej práce.

5.1 Zistené bariéry čerpania z verejných dotačných schém

Výsledkom osobných rozhovorov a dotazníkového šetrenia bolo potvrdené, že existujú bariéry, ktoré bránia v čerpaní finančných prostriedkov z verejných dotačných schém pre rozvoj spoločnosti v oblastiach, ktoré sú potrebné rozvíjať. Tieto bariéry boli detegované oboma metódami, kvalitatívnym aj kvantitatívnym výskumom, a preto je opodstatnené riešenie nedostatkov, ktoré daná problematika má.

Bariéry s nevyhnutnosťou hľadanie opatrení, ktoré považujem za nutnosť riešenia sú:

- Zvyšovanie cenníka pri oboznámení sa so skutočnosťou, že projekt bude financovaný alebo minimálne spolufinancovaný formou dotácie,
- Uprednostňovanie, resp. zaujatosť voči vybraným firmám v súťažiach o zhotoviteľa projektu,
- Nedostačujúci projektový management v oblasti dotácií,
- Nedostatočná spolupráca medzi študentami a praxou a ich následné tápanie v profesijnom živote.

Na základe zistených bariér je preto následne predstavených niekoľko návrhov na opatrenie voči vzniknutým bariéram.

5.2 Návrh opatrení pre bariéry čerpania z verejných dotačných schém

Z praktickej časti práce je zrejmé, že existuje niekoľko bariér, ktoré bránia starostom obcí čerpať dotácie. Pri čerpaní sú vzniknuté prekážky častokrát natoľko obsiahle, že riadiace orgány sa musia bezprostredne zaujímať a venovať týmto problémom, aby sa im predchádzalo. Preto navrhujem niekoľko opatrení, ktoré predpokladám, že by mohli minimálne znížiť riziko už existujúcich bariér a navýšiť tak možnosť žiadostí o dotácie.

Návrh opatrenia č. 1: Zákaz informovať firmu o spôsobe financovania projektov

Financovanie projektov je častokrát ekonomickým problémom, ktorý sa dlhodobo nedarí vyriešiť, a práve potenciálne spoločnosti, ktoré obce oslovujú pri záujme o vykonaní určitých prác sa zaujímajú o spôsobe ich financovania. Avšak tieto informácie o financovaní pomocou dotácií má často veľký vplyv na cenotvorbu projektov. Cena projektov po

informovaní čerpania z verejných dotačných schém je často zvýšená o viac ako 30%, čo bolo práve počas osobných rozhovorov nie jeden krát potvrdené. Financovanie, ale aj čerpanie eurofondov, sa preto míňa účinku, a aj z opačného hľadiska dochádza ku situáciám, kedy aj naozaj bezúhonný, spoľahlivý a neskorumpovaný človek prichádza do bodu istého pokušenia.

Informácie o financovaní si veľa firiem žiada už pred prípravou cenového návrhu. Cenový návrh by preto mala firma vypracovať podľa pôvodných tabuľkových cien, nie podľa toho či je obec, štát alebo fyzická osoba ochotná zaplatiť naozaj viac.

Takto nastavený systém je nielen rizikom korupcie, ale je dlhé roky aplikovaný vo všetkých rezortoch štátnej správy. Vzniknutá korupcia sa ťažko dokazuje a veľa krát trvá dokazovanie celé roky, čo stojí štát ďalšie a ďalšie financie. Efektívnemu rozdeľovaniu financií môže prispieť zavedenie bodového systému firiem. Trestným bodom môže byť korupčný škandál vo firme prípadne vykazovanie nulového zisku či nedoplatky akcionárov alebo majiteľov v zdravotnej poisťovni. Takéto priestupky sa dá obodovať a na ich základe uprednostniť dôveryhodnejšiu firmu prípadne firmy vyradiť vo výberovom konaní.

Návrh opatrenia č. 2: Nezverejňovanie názvu spoločnosti ako potenciálne vybranej firmy v súťažení o realizáciu projektu

Druhým návrhom je, aby sa v súťažení o projekty nezverejňovali mená potenciálnych firiem, ktoré súťažia o vypracovanie projektu. Predišlo by sa tak možnosti uprednostniť pri súťaži konkrétnu firmu či vnášať zaujatosť voči zahraničným firmám. Konečný výsledok, ktorý sa snaží dosiahnuť každá samospráva je efektívne rozdelenie rozpočtu pre čo najlepšie využitie financií pre rozvoj, preto predpokladám, že toto opatrenie by bolo vhodné k zavedeniu, nakoľko by sa predišlo množstvám pochybností ohľadne výberu konkrétnej firmy.

Návrh opatrenia č. 3: Vytvorenie projektového managementu

Počas osobných rozhovorov bolo veľmi často zdôraznené, že ako obce, tak kraj nemá dostatočne vytvorený projektový management nato, aby ktorákoľvek strana bola schopná žiadať o dotácie v takej podobe, ako by si štát či EÚ predstavovali. Ide o to, že bežné menšie obce nemajú personálne kapacity nato, aby zamestnali niekoho, kto by sa mohol priamo venovať projektom, žiadostiam, riešením projektovej dokumentácie a potrebnej byrokracie. Starostovia nato jednoducho popri svojej bežnej práci nemajú časové možnosti. Z druhej strany, kraj rovnako nemá personálne kapacity nato, aby bol schopný vypomôcť všetkým

starostom pri vyplňaní projektových žiadostí, poprípade čo i len nato, aby im radil a vysvetľoval podmienky výziev.

Z tohto dôvodu považujem za vhodné vytvorenie projektového managementu na úrovni externých spoločností, ale v tomto prípade pod správou štátu, čiže nové pracovné pozície pre ľudí, ktorí by sa priamo zaoberali len dotačnou politikou.

Návrh opatrenia č. 4: Spolupráca FaME UTB ve Zlíně x Krajský úřad Zlínského kraje

Navrhujem vytvoriť úzku spoluprácu medzi Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně, konkrétne s Fakultou managementu a ekonomiky, poprípade priamo s Ústavom regionálneho rozvoje, verejnej správy a práva a Krajským úradom Zlínskeho kraju tak, aby všetci študenti mali možnosť svoju prax vykonať na tomto pracovisku.

Existujú projekty, vďaka ktorému vznikla aj táto práca, ktoré podporujú študentov v praxi. V mojom prípade šlo konkrétne o stáž, ktorá začala v 1. ročníku magisterského štúdia a trvala rok. Projekt bol vedený na fakulte pod názvom „Nadaní študenti“ v spolupráci s odborom riadenia dotačných projektov na krajskom úrade. Táto stáž pomáha študentom ľahšie sa zaradiť do praxe a získať praktické skúsenosti. Za predpokladu, že študent sa vo vybranej oblasti zdokonalí, má väčšiu pravdepodobnosť, že po ukončení štúdia má väčšiu možnosť uchytiť sa v pracovnom prostredí, a tak už ponúkať svoje skúsenosti z praxe.

Počas stáže by tak mohli študenti buď pracovať na konkrétnom projekte, ktorý je v danom období aktuálny pre zamestnancov kraju alebo by mohli vytvárať rôzne strategické dokumenty či obdobné potrebné podklady, ktoré sú pri čerpaní dotácií častokrát nevyhnutné.

5.3 Návrh projektu spolupráce FaME UTB ve Zlíně x Krajský úřad Zlínského kraje v oblasti projektového managementu dotácií

Názov projektu:

Spolupráca FaME UTB ve Zlíně x Krajský úřad Zlínského kraje v oblasti projektového managementu dotácií

Anotácia:

Text

Cieľová skupina:

Cieľová skupina č. 1: Obec/kraj

Výhodou, ktorá vzniká pri danom projekte pre konkrétnu obec je možné vypracovanie potrebných podkladov pre spracovanie žiadostí o dotačné tituly. V prípade kraju je možné využitie prospechu pre výpomoc zamestnancov kraju, ktorí z časových a kapacitných dôvodov nie sú schopní pokryť všetky žiadosti, ktoré od starostov obcí dostávajú, a tak vyhovieť ich podmienkam.

Cieľová skupina č. 2: študenti Managementu verejnej správy a regionálneho rozvoja na Fakulte managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Študenti v tejto špecializácii majú možnosť získať množstvo skúseností priamo z praxe v ich študovanom odbore, ktoré sú ďalej schopní využiť pri svojom uplatnení v pracovnej sfére po ukončení štúdia.

Riešená problematika:

Tento projekt rieši problematiku nedostačujúceho projektového managementu v dotačnej oblasti na obecných a krajských úradoch. Ďalej umožňuje zabezpečiť odbornú prax na pozíciách s vysokou perspektívou práce študentom, ktorí chcú získať nové vedomosti v študujúcom odbore a rozšíriť si tým pádom možnosť lepšieho začlenenia sa do pracovného procesu a súčasne zvýšiť svoje šance pre okamžité zamestnanie sa po ukončení štúdia. V neposlednom rade projekt rieši nedostatočné zamestnanecké kapacity obcí pri práci s dotáciami, najmä administratívnu záťaž, ktorá najčastejšie spadá pod kompetencie starostu, prípadne ekonómky obce, avšak ich vzdelanie často nekorešponduje so znalosťami, ktoré sa pri vyplňaní žiadostí o dotácie vyžadujú. Z pohľadu krajského úradu je to naopak problematika v kontexte časového hľadiska, kedy zamestnanci nie sú schopní prijať ku svojej práci ďalšiu v podobe dotačného managementu.

Cieľ:

Hlavným cieľom tohto projektu je zabezpečenie stáže pre študentov odboru verejnej správy a ich práce a následnej zapracovanosti do pracovného obehu úradu v spolupráci s obcami. Vedľajšími cieľmi projektu je blízke oboznámenie sa s dokumentami vypracovanými študentami počas prípravných, prebiehajúcich a dokladujúcich sa fáz projektovej dokumentácie žiadostí, ďalej nadviazanie spolupráce medzi študentami a pracovným prostredím na obciach a úradoch a rovnako aj inými orgánmi štátnej správy napr. pri komunikácií jednotlivých výziev.

Harmonogram a jeho aktivity:

Tabuľka 2 Harmonogram projektu (vlastné spracovanie)

Fáza projektu	1. fáza: Zber podkladov	2. fáza: Semináre/ prednášky	3. fáza: Intenzívna spolupráca	4. fáza: Dokončenie práce
September 2023				
Október 2023				
November 2023				
December 2023				
Január 2024				
Február 2024				

1. fáza s názvom Zber podkladov v trvaní 4 mesiacov sa zameriava na čas, kedy sa študent oboznamuje s prostredím, novými podkladmi a učí sa v nich orientovať. V tomto období môže na zbere podkladov pracovať aj z domu, v prípade potreby osobne na obecnom či krajskom úrade.

2. fáza sa zameriava na semináre a prednášky, ktoré študent má možnosť absolvovať pre to, aby lepšie a do hĺbky spoznal konkrétnu problematiku týkajúcu sa vybranej výzvy, s ktorou aktuálne pracuje. Semináre či prednášky sa môžu konať prezenčne v rôznych prednáškových sálach, ale aj v online priestore, takže stále sa nevyžaduje osobná prítomnosť.

3. fáza nazvaná ako Intenzívna spolupráca je iná v tom, že v tomto momente už je nutné, aby študent osobne začal navštevovať obecný či krajský úrad a zozbierané podklady po dohode a inštrukciách spojených s potrebami úradov kompletizoval do takmer finálnej podoby.

V poslednej, 4. fáze sa študent upriamuje na dokončenej práci, pričom zozbierané materiály spracúva do dohodnutej podoby.

Propagácia:

Tento projekt je možné propagovať na oficiálnych a sociálnych sieťach ako fakulty, tak aj celej univerzity. Rovnako je možné formou plagátov upozorniť študentov aj na chodbách univerzity ako tomu je aj pri iných akciách, ktoré sa týkajúce vzdelávania.

Rozpočet:

Tabuľka 3 Rozpočet projektu (vlastné spracovanie)

Predpokladané celkové výdavky	64.100 Kč
Odmena za vypracovanie žiadosti	35.000 Kč
Mimoriadne štipendium	15.000 Kč
Materiály na semináre/prednášky	1.100 Kč
Občerstvenie na seminároch/prednáškach	3.000 Kč
Priestory pre konanie seminárov/prednášok	10.000 Kč

ZÁVER

Problematika dotácií je stále častejšie diskutovanou témou, ktorú je dôležité riešiť na všetkých úrovniach verejnej správy. Každá municipalita či región sa snaží o čo najlepší rozvoj a využitie dotácií je jednou z možností ako sa k tomu priblížiť. S využitím dotácií sa však spájajú aj bariéry, ktoré obmedzujú ich využitie, a teda aj maximálny potenciál, ktorý môžu mať na rozvoj miest či regiónov. Práve o bariérach rozvoja pojednáva táto diplomová práca.

Hlavnou problematikou práce bolo nájdenie bariér, ktoré bránia pri čerpaní z verejných dotačných schém starostom Zlínskeho kraja pomocou osobných rozhovorov a dotazníkového šetrenia. Vďaka možnosti osobne sa stretnúť s množstvom starostov, bolo možné získať priame odpovede na položené otázky, a tým pádom jednoduchšie hľadanie vhodných opatrení pre ich problémy. Následne boli na ich problémy navrhnuté určité opatrenia, ktoré by mohli zamedziť pred ďalšími problémami pri žiadaní o dotáciu.

Najkomplexnejším opatrením a hlavným prínosom práce bolo vytvorenie návrhu na projekt, ktorý by prepájal prácu študentov na fakulte spolu s opatrením dotačného managementu, ktorý sa vyskytoval ako najčastejší nedostatok na obciach Zlínskeho kraja.

Práca na krajskom úrade je skvelá príležitosť mať na dohľad riadenie verejných funkcií a inštitúcií vo svojom bydlisku či okolí. Dôležitosť úradov je neodmysliteľnou súčasťou dnešnej doby, nakoľko potreba decentralizácie hlavného mesta je nutnosť, najmä z pohľadu priblížiť občanom a širokej verejnosti dianie na tzv. vyšších, ale predsa len nie tak vzdialených ľuďom, na krajských záležitostiach.

Z tohto dôvodu vnímam možnosť spolupráce s krajským úradom veľmi kladne, pretože mi to umožnilo vytvoriť si kontakty, dozvedieť sa nové informácie, získať prax či hlbšie poznatky v praktických úlohách, ktoré sa na oddelení, kde som spolupracovala, diali. Jednoznačne mi to neumožňovalo len samotné štúdium, ktoré je samozrejme základom pre čokoľvek, avšak konkrétne vedomosti s vlastnými skúsenosťami sú neoceniteľné.

Je nutné tiež spomenúť, že možnosť osobne sa porozprávať s množstvom starostov a pokladať im otázky na rozličné typy projektov a zároveň aj dostať ich priame odpovede je neporovnateľná skúsenosť rozširujúca obzory.

Rozhodne kladne hodnotím aj vybraný projekt, pretože mi dovolil osobne nazrieť do práce a komunikácie kraja s obcami a som veľmi rada, že výsledkom námahy nie je len niečo

skompletizovať, ale dáva príležitosť na ďalší rozvoj, ďalšie spolupráce a možnosti ako môže krajský úrad pomáhať starostom obcí vo svojom kraji preto, aby mohli efektívnejšie a zmysluplnejšie čerpať výhody, ktoré sú im ponúkané.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

Abeceda fondů EU 2021-2027: Jak fungují Evropské fondy? Jak a na co lze žádat o dotaci? Kam se obrátit pro radu?, 2022. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 55 s. ISBN 978-80-7538-420-1.

BACHTLER, John, Iain BEGG, David CHARLES a Laura POLVERARI, 2016. EU cohesion policy in practice: what does it achieve? London: Rowman and Littlefield International, 139 s. ISBN 978-1-78348-722-6.

BAILEY, David a Lisa DE PROPRIS, 2009. Industrial and Regional Policies in an Enlarging EU. Oxon: Taylor & Francis, 114 s. ISBN 978-041584-893-0.

COGAN, Rudolf, 2004. Krajské zřízení. Praha: ASPI Publishing, 440 s. ISBN 80-7357-041-6.

Evropská unie v kostce, 2021. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 35 s. ISBN 978-80-7538-184-2.

FIALA, Zdeněk et al., 2015. Evropská veřejná správa. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, 544 s. ISBN 978-80-7452-110-2.

JANKŮ, Martina a Linda JANKŮ, 2010. Politické a právní základy evropských integračních seskupení. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 253 s. ISBN 978-80-7400-323-3.

JONES, Erik, Anand MENON a Stephen WEATHERILL, 2012. The Oxford Handbook of The European Union. Oxford: Oxford University Press, 893 s. ISBN 978-0-19-954628-2.

KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana, 2014. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.

KRBOVÁ, Jana, 2016. Strategické plánování ve veřejné správě. Praha: Wolters Kluwer, 143 s. ISBN 978-80-7552-587-1.

LACINA, Lubor, Petr STREJČEK a Petr BLÍŽKOVSKÝ, 2016. Učebnice Evropské integrace. 4. přepracované a aktualizované vydání. Brno: Barrister & Principal, 359 s. ISBN 978-80-7485-104-9.

MAIER, Karel, 2012. Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MPO, 2023. Dokumenty NPO. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dokumenty-npo---264145/>

MPO, 2023. Pilíře a komponenty. Národní plán obnovy [online]. [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://www.planobnovy.cz/pilire-a-komponenty>

Národní plán obnovy rozdělí 190 mld. Kč, 2022. In: B2B NETWORK NEWS [online]. Manchester – Oldham [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: b2b-nn.com/narodni-plan-obnovy-rozdeli-190-mld-kc/

Odbor řízení dotačních projektů, 2023. Krajský úřad Zlínského kraje [online]. Zlín: © Krajský úřad Zlínského kraje [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://zlinskykraj.cz/odbor-rizeni-dotacnich-projektu>

OPLETALOVÁ, Alena a Ivo SVOBODA, 2007. Veřejná správa a finance: vybrané kapitoly. Ostrava: Key Publishing, 109 s. ISBN 978-80-87071-33-5.

PAVLÍK, Marek, 2015. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. Praha: Grada, 160 s. ISBN 978-80-247-5256-3.

PETEROVÁ, Helena, 2014. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 151 s. Skripta. ISBN 9788086976280.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání, 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

Regionálna politika v EÚ, 2007. *Euractiv* [online]. © 1999 - 2023 | Europa [cit. 2023-04-04]. Dostupné z: <https://euractiv.sk/section/regionalny-rozvoj/linksdossier/regionalna-politika-v-eu/>

ROŽŇÁK, Petr, 2015. Mechanismy fungování Evropské unie: In quorum gratiam?. Ostrava: KEY Publishing, 330 s. ISBN 978-80-7418-237-2.

SCHWARCZ, Pavol a kol., 2011. Programy Európskej únie a ich financovanie. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 277 s. ISBN 978-80-552-0596-0.

STRNADOVÁ, Zuzana, 2019. Co by měl vědět příjemce dotace. Praha: GRADA Publishing, 192 s. ISBN 978-80-247-3076-9.

ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a contributors, 2018. The European Union - What is Next?: A Legal Analysis and the Political Visions on the Future of the Union. Köln: Wolters Kluwer, 348 s. ISBN 978-3-452-29186-8.

ŠLOSARČÍK, Ivo, Zuzana KASÁKOVÁ a kolektiv, 2013. Instrukce Evropské unie a Lisabonská smlouva. Praha: GRADA Publishing, 248 s. ISBN 978-80-247-3567-2.

TOMANCOVÁ, Jaroslava, Jan OBROVSKÝ a Antonín BRTOUN, 2008. Veřejná správa a finance. Brno: Albert, 164 s. ISBN 978-80-7326-162-7.

ZAHRADNÍK, Petr, 2013. Analýza čerpání fondů EU v České republice. Praha: FriedrichEbert-Stiftung, 18 s. ISBN 9788087748091.

ZAHRADNÍK, Petr, 2017. Kohézní politika Evropské unie. Praha: C. H. Beck, 613 s. ISBN 978-80-7400-527-5.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

- EHS Európske hospodárske spoločenstvo
- ESUO Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ
- EÚ Európska únia
- EURATOM Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
- MMR Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR
- MPO Ministerstvo priemyslu a obchodu ČR
- MPSV Ministerstvo práce a sociálnych vecí ČR
- MŠMT Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy ČR
- MZe Ministerstvo poľnohospodárstva ČR
- MŽP Ministerstvo životného prostredia ČR
- OP Operačný program
- ORP Obec s rozšírenou pôsobnosťou

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Graf cieľov politiky súdržnosti (vlastné spracovanie podľa MMR, 2022).....	22
Obrázok 2 Graf alokácie NPO pre ČR (©B2B NETWORK NEWS, 2022)	33
Obrázok 3 Grafické znázornenie otázky č.2 (vlastné spracovanie).....	50
Obrázok 4 Grafické znázornenie otázky č.3 (vlastné spracovanie).....	50
Obrázok 5 Grafické znázornenie otázky č.4 (vlastné spracovanie).....	51
Obrázok 6 Grafické znázornenie otázky č.5 (vlastné spracovanie).....	52
Obrázok 7 Grafické znázornenie otázky č.6 (vlastné spracovanie).....	52
Obrázok 8 Grafické znázornenie otázky č.7 (vlastné spracovanie).....	53
Obrázok 9 Grafické znázornenie otázky č.8 (vlastné spracovanie).....	54
Obrázok 10 Grafické znázornenie otázky č.9a (vlastné spracovanie)	54
Obrázok 11 Grafické znázornenie otázky č.9b (vlastné spracovanie).....	55
Obrázok 12 Grafické znázornenie otázky č.9c (vlastné spracovanie)	56
Obrázok 13 Grafické znázornenie otázky č.9d (vlastné spracovanie).....	56
Obrázok 14 Grafické znázornenie otázky č.9e (vlastné spracovanie)	57
Obrázok 15 Grafické znázornenie otázky č.9f (vlastné spracovanie)	58
Obrázok 16 Grafické znázornenie otázky č.9g (vlastné spracovanie).....	58
Obrázok 17 Zoznam odpovedí na otázku č.10a (vlastné spracovanie pomocou LimeSurvey)	60
Obrázok 18 Zoznam odpovedí na otázku č.10b (vlastné spracovanie LimeSurvey).....	61
Obrázok 19 Grafické znázornenie otázky č.11 (vlastné spracovanie).....	62
Obrázok 20 Grafické znázornenie otázky č.12 (vlastné spracovanie).....	62

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Zoznam navštívených obcí (vlastné spracovanie).....	39
Tabuľka 2 Harmonogram projektu (vlastné spracovanie)	68
Tabuľka 3 Rozpočet projektu (vlastné spracovanie)	69

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P I: Dotazníkové šetrenie

PRÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETRENIE

1. Považujete čerpanie národných a európskych dotácií za dôležitý faktor z hľadiska udržateľnosti rozvoja Vašej obce?
 - Áno
 - Skôr áno
 - Skôr nie
 - Nie
2. Máte k dispozícii dostatok informácií o možnostiach čerpania národných a európskych dotácií?
 - Áno
 - Skôr áno
 - Skôr nie
 - Nie
3. Bola by pre Vás prínosná pomoc zo strany Zlínskeho kraju, napr. pri konzultácii vhodných dotačných titulov pre Vaše zámery?
 - Áno
 - Nie
4. Konzultujete s niekým Vaše konkrétne zámery vo vzťahu k financovaniu zámeru z národných alebo európskych dotácií? (je možné uviesť aj viac možností)
 - Áno - s poskytovateľom dotácie (vyhlasovateľom príslušnej výzvy)
 - Áno – s našou externou spoločnosťou/pracovníkom, ktorá/ý nám zaisťuje dotačné záležitosti
 - Áno - s príslušnou MAS
 - Áno – v rámci pracovných jednaní na mikroregióne
 - Nie
5. Máte spracovaný nejaký dokument rozvoja obce?
 - Áno

- Nie

6. Máte pripravené prioritné zámery, na ktoré by ste mohli využiť dotačné tituly?

- Áno
- Nie

7. S akými problémami sa stretávate pri využívaní národných a európskych dotácií?

Označte dôležitosť známkou 1-5 (1 znamená najväčší problém pri realizácii projektu, 5 znamená najmenší problém pri realizácii projektov)

- nedostatok financií na spolufinancovanie projektov
- nutnosť pred financovanie projektov
- nedostatočne kvalifikovaný personál na administráciu projektov z dotácie
- neprehľadnosť dokumentácie k jednotlivým výzvam
- prílišná byrokracia pri administrácii projektov
- veľká zodpovednosť pri realizácii projektov z dotácie z dôvodu nastavenia pravidiel jednotlivých dotácií
- nedostatok času na prípravu a realizáciu projektov
- ďalšie problémy

8. Koľko zhruba projektov ste realizovali v predchádzajúcich 8 rokoch z národných a európskych dotácií?

- 0-2
- 3-5
- 6-10
- 10+

9. Akým spôsobom financujete tieto projekty?

- Rozpočet obce
- Úver/pôžička
- Kombinácia rozpočtu obce a úverov/pôžičky